ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Ι΄ ΙΟΥΝΙΟΣ 1935 ΤΕΥΧΟΣ 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΛΗΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΟΛΗΣ ΝΟΜΟΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ Ἐθνοσυνέλευσις τῆς Τουρκικῆς ἡμῶν Δημοκρατίας ἐν τῇ Συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1934 ἐψήφισε Νόμον δι᾽ οὗ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς Κληρικοὺς παντὸς ἐν Τουρκίᾳ θρησκεύματος καὶ δόγματος νὰ φέρωσι τὴν κληρικὴν αὐτῶν περιβολὴν ἔξω τῶν εὐκτηρίων οἴκων καὶ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν. Ὁ Νόμος οὗτος, φέρων ἀριθμὸν 2596, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ὑπ᾽ ἀριθμὸν 2879 καὶ ἡμερομηνίαν 13 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τιθέμενος εἰς ἐφαρμογὴν μετὰ ἑξάμηνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ταύτης. Ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ τοῦ Νόμου ἐπαφίεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα παραχωρήσεως προσωρινῆς ἀδείας εἰς ἕνα κληρικὸν ἑκάστου θρησκεύματος καὶ δόγματος ἵνα φέρῃ τὴν κληρικὴν αὐτοῦ περιβολὴν καὶ ἔξω τοῦ εὐκτηρίου οἴκου καὶ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν. Πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ἐξεπονήθη ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐδημοσιεύθη ὡσαύτως ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως σχετικὸς Κανονισμὸς ὑπ᾽ ἀριθμὸν 1958. Καταχωρίζομεν κατωτέρω ἐν μεταφράσει τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ Νόμου καὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Τῇ 13ῃ Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἤρχισεν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ. Διὰ τοῦ ὑπ᾽ ἀριθμὸν 11322 ἀπὸ 22 Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἐπισήμου Ἐγγράφου τῆς Νομαρχίας Σταμποὺλ παρεχωρήθη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸ δικαίωμα ὅπως φέρῃ καὶ ἔξω τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τὴν κληρικὴν Αὐτῆς περιβολήν. Τὸ Ἔγγραφον τοῦτο καταχωρίζεται ὁμοίως κατωτέρω ἐν μεταφράσει. Ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία καὶ αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις δι᾽ ἐγκυκλίων ἀπηύθυναν τὰς δεούσας πρὸς τὸν ἱερὸν κλῆρον συστάσεις καὶ ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς νέας αὐτῶν εὐπρεποῦς ἐμφανίσεως καὶ παραστάσεως καὶ καθώρισαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μετὰ τῆς Νομαρχίας

σχετικῶς ἀνταλλαγέντων τὰς ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ θρησκευτικὰς τελετὰς καθ' ἃς θὰ φέρῃ ὁ ἱερὸς Κλῆρος τὴν κληρικὴν αὐτοῦ περιβολήν. Τὴν ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου Ἐγκύκλιον τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας καταχωρίζομεν ὡσαύτως κατωτέρω.

ΝΟΜΟΣ 2596

Ἀρθρ. 1.—«Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς κληρικοὺς παντὸς θρησκεύματος καὶ δόγματος νὰ φέρωσι κληρικὴν περιβολὴν ἔξω τῶν εὐκτηρίων οἴκων καὶ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ παραχωρήσῃ προσωρινὴν ἄδειαν εἰς ἕνα κληρικὸν ἑκάστου θρησκεύματος καὶ δόγματος, ὃν θὰ κρίνῃ κατάλληλον, ἵνα φέρῃ τὴν κληρικὴν περιβολὴν καὶ ἔξω τοῦ εὐκτηρίου οἴκου καὶ θρησκευτικῆς τελετῆς. Ἡ ἄδεια αὕτη μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας της, ἐπιτρέπεται νὰ ἀνανεῶται διὰ τὸν αὐτὸν κληρικὸν ἢ νὰ παραχωρῆται καὶ εἰς ἄλλον κληρικόν».

Ἀρθρ. 7.— «Αἱ διατάξεις τοῦ πρώτου ἄρθρου ἰσχύουσιν ἓξ μῆνας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Νόμου τούτου, αἱ δὲ διατάξεις τῶν λοιπῶν ἄρθρων ἰσχύουσιν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου».

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡ. 1958

Ἀρθρ 1. — «Πάντες οἱ εἰς οἱανδήποτε Θρησκείαν καὶ δόγμα ἀνήκοντες καὶ ὄντες ὑποχρεωμένοι νὰ φέρωσι κληρικὴν περιβολὴν ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις καὶ ἐν ταῖς τελεταῖς συμφώνως πρὸς τὰ ἔθιμα καὶ τὰς συνηθείας τῶν θρησκευμάτων καὶ δογμάτων αὐτῶν θὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν νὰ φέρωσι τὴν κληρικὴν περιβολὴν μόνον ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις καὶ ἐν ταῖς τελεταῖς κατὰ τοὺς καταλόγους τοὺς ληφθησομένους ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἀπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων».

Ἄρθρ. 4 — « Αἱ προτάσεις αἱ ἀφορῶσαι τὰς πράξεις περὶ παραχωρήσεως προσωρινῆς ἀδείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἕνα κληρικὸν ἐξ ἑκάστου θρησκεύματος, ὃν θὰ κρίνῃ κατάλληλον, ἵνα φέρῃ καὶ ἔξω τῶν εὐκτηρίων οἴκων καὶ τελετῶν τὴν κληρικὴν περιβολὴν καὶ περὶ ἀνανεώσεως τῆς ἀδείας ταύτης εἰς τὸν αὐτὸν κληρικὸν καὶ περὶ παραχωρήσεως αὐτῆς εἰς ἄλλον κληρικὸν ἐν περιπτώσει λήξεως αὐτῆς, γίνονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἡ ἀπόφασις λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ».

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΣΤΑΜΠΟΥΛ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
Ἀριθ. 11322.

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Ὀρθόδοξον Πατριάρχην Φώτιον Μανιάτην.

Δηλῶ ὅτι συμφώνως τῷ τετάρτῳ ἄρθρῳ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1958 Κανονισμοῦ, ἐμφαίνοντος τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ ἡμερ. 3/12/34 καὶ ὑπ' ἀριθ. 2596 Νόμου περὶ περιβολῆς, παρεχωρήθη ἄδεια, ὅπως τὸ ὑψηλὸν ὑμῶν πρόσωπον φέρῃ προσωρινῶς ἔξω τοῦ εὐκτηρίου οἴκου τὴν κληρικὴν περιβολήν.

22/6/35.

Ἀναπληρωτὴς Νομάρχης
Ρ. Ν. Σοζέρ.

Αὔξ. Ἀριθ. 182.

ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΕΡΙ ΡΑΣΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ

Οἱ κληρικοὶ δικαιοῦνται νὰ φέρωσι τὸ ράσον καὶ ἐκτὸς τῶν ἱερῶν Ναῶν,

Α) ***Εἰς τὰς κηδείας.*** Οἱ κληρικοὶ φέροντες ράσον, καλυμμαύχιον καὶ τὰ σχετικὰ ἱερὰ ἄμφια μεταφέρουσι τὸν νεκρὸν ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν. Τελεσθείσης δὲ τῆς κηδείας ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ, οἱ κλη-

ρικοὶ καὶ αὖθις τὴν αὐτὴν φέροντες περιβολήν, μεταφέρουσι τὸν νεκρὸν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον.

Β) ***Εἰς τὰ ἐν τοῖς Νεκροταφείοις τρισάγια.*** Ὁ κληρικὸς δίδει τὸ τρισάγιον φέρων ράσον, καλυμμαύχιον καὶ τὰ σχετικὰ ἱερὰ ἄμφια.

Γ) ***Εἰς τὸν αὐλόγυρον ἢ περίβολον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ,*** ὡς κλειστὸν χῶρον.

Δ) ***Εἰς τὰς κατ' οἶκον ἢ ἄλλους κλειστοὺς χώρους θρησκευτικὰς τελετάς,*** ἤτοι τὴν μετάδοσιν τῆς Θείας Κοινωνίας, τὴν Βάπτισιν, τὸ ἱερὸν Εὐχέλαιον, τὸν Γάμον, τὸν Ἁγιασμόν, τὴν Εὐχὴν γεννήσεως καὶ διαφόρους ἄλλας εὐχάς.

Ἡ μεταφορὰ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων τελεῖται ἐν λαϊκῇ περιβολῇ, τοῦ κληρικοῦ φέροντος ἐν τῷ κόλπῳ μὲν αὐτοῦ τὴν Θείαν Κοινωνίαν, ἐν ἰδιαιτέρῳ δὲ μχρσίππῳ τὸ ράσον καὶ τὸ ἐπιτραχήλιον, ἐνδυομένου δὲ ταῦτα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀσθενοῦντος.

Ἡ βάπτισις καὶ ὁ γάμος τελοῦνται πάντοτε ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς, αὐστηρῶς δὲ ἀπαγορευομένης τῆς τελέσεως αὐτῶν ἐν τοῖς ξενοδοχείοις ἢ ἀλλαχοῦ, εἰδικῇ ἀδείᾳ τῶν ἁρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν κατ' ἐξαίρεσιν καὶ δι' ἀποχρῶντας λόγους ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις αὐτῶν μόνον κατ' οἶκον.

Συνιστᾶται δὲ πᾶσι τοῖς κληρικοῖς, ὅπως τὸ μηνιαῖον φώτισμα καὶ δι' ἄλλους μὲν γνωστοὺς λόγους, ἀλλ' ἰδίᾳ διὰ θρησκευτικοὺς τοιούτους, τὸν κίνδυνον τῆς χαλαρώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἀποτρέποντας, δι' ἐπὶ τούτῳ μετά τε τῶν οἰκείων τῶν ἱερῶν Ναῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν ἐπικοινωνίας ἀντικαταστήσωσι διὰ μηνιαίου κατ' οἶκον ἁγιασμοῦ ἢ καί τινος ἄλλου ἱεροῦ μέτρου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11ῃ Ἰουνίου 1935.

Ἐκ τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΩΝ

Η ΜΕΓΑΛΗ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας εὑρέθη ὑπὸ τὸ κράτος βαθείας πικρίας, μὴ δυναμένη νὰ ἐννοήσῃ πῶς εὑρέθησαν Ἱεράρχαι οἱ ὁποῖοι ἀπετόλμησαν νὰ βιαιοπραγήσωσι κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τρεῖς Μητροπολῖται: ὁ Δημητριάδος Γερμανός, ὁ πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος καὶ ὁ Ζακύνθου Χρυσόστομος, μετὰ δώδεκα ἔτη ἀποδοχῆς καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ διωρθωμένου ἡμερολογίου, ἀπεσχίσθησαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκήρυξαν αὐτὴν σχισματικὴν διὰ τὴν γενομένην διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου, καὶ ἤρχισαν νὰ ὀργανώνωσι νέαν Ἐκκλησίαν, χειροτονοῦντες πρὸς τοῦτο νέους ἀρχιερεῖς.

*
* *

Ἡ σταγὼν ὠρθώθη κατὰ τοῦ ὠκεανοῦ, ἡ στιγμὴ κατὰ τῆς αἰωνιότητος. Ἡ χεὶρ ἀπεκόπη ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὴν ἑστίαν τῆς ψυχῆς. Ὅ,τι ἐν τῇ ἁρμονίᾳ καὶ τῇ σκοπιμότητι τοῦ συνόλου ἀπετέλει δύναμιν καὶ ὡραιότητα, τοῦτο ἀπεσπασμένον καὶ αἰωρούμενον ἀποτελεῖ ἀσχημίαν καὶ προκαλεῖ τὸν γέλωτα. Ὁ ἠλεκτρικὸς λαμπτὴρ ὁ ὁποῖος ἐνόμισεν ὅτι θὰ φωτίσῃ καὶ ἀποσπώμενος τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος

καὶ ρεύματος οὔτε κἂν φαίνεται εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός. Φυτεύουσιν ἀκάνθας καὶ τριβόλους διὰ νὰ συγκομίσωσι σῦκα καὶ σταφυλάς. Ἐκένωσαν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ βάθος των, τὴν οὐσίαν των. Τὴν ψυχικήν, τὴν πνευματικήν, τὴν ἠθικήν. Ἦσαν κρῆναι, ποταμοὶ ζῶντος ὕδατος, καὶ ἐγένοντο νεφέλαι ἄνυδροι.

*
* *

Ἐφωράθησαν ἀσύνετοι καὶ ἀσεβεῖς. Οἱ σύμμαχοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διάκονοί της, οἱ ὑπερασπισταὶ αὐτῆς, ἐγένοντο οἱ ὑπονομευταὶ αὐτῆς. Ἀντὶ νὰ οἰκοδομήσουν, κρημνίζουν. Ἀντὶ νὰ γεφυρώσουν χάσματα, ζητοῦν νὰ θραύσουν τὴν σπονδυλικὴν στήλην τοῦ λαοῦ των, τὴν Ἐκκλησίαν. Τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μέχρι τῆς χθὲς ἤντλουν τὴν δύναμίν των, τὴν δόξαν των, τὸν στέφανόν των. Τὸ ἅλας ἐμωράνθη καὶ τὸ φῶς ἐσκοτίσθη. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ φωρῶνται ἐχθροί: α΄) τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας· β΄) τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ γ΄) τοῦ πολιτισμοῦ.

*
* *

α΄) Ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀνακαίνισις, ζωή, ἀλήθεια· καὶ αὐτοὶ κηρύττουν τὴν στασιμότητα, τὴν νάρκην, τὸ τέλμα, τὴν πλάνην. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι πνεῦμα ἑνότητος, ἀγάπης, εἰρήνης· καὶ αὐτοὶ σπείρουν τὸν διχασμόν, τὸ μῖσος, τὸν σπαραγμόν. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἡμερολόγιον, οὔτε δέκα τρεῖς ἡμέραι, καὶ ἐκεῖναι ψευδεῖς. Ἀσυστόλως ἐσήκωσαν τὸ ἀνάστημά των ὑπεράνω τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Ἔκαμαν τὸ ἀντίθετον ἐκείνου τὸ ὁποῖον θὰ ἀνέμενέ τις. Θὰ περιέμενε νὰ ἡγηθοῦν μιᾶς κινήσεως, θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς, ἠθικῆς. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἕνδεκα καὶ ἐπέκεινα ἔτη ἐθεώρησαν κανονικόν, ἐκκλησιαστικόν, τὸ ἐνήργησαν καὶ τὸ ὑπερήσπισαν, σήμερον τὸ ἀνατρέπουν, διὰ νὰ ἀνατρέψουν — ἐφόσον ἐξαρτᾶται παρ᾽ αὐτῶν — αὐτὴν

τὴν Ἐκκλησίαν. Ἔγιναν σημαιοφόροι κατὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Οἱ σταυρωταί της. Παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγον ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐγνώρισε τὸν ἄγνωστον Θεόν, τὸν Θεὸν τοῦ φωτός, αὐτοὶ ἦλθαν νὰ ἀνοίξουν τὰς πύλας τοῦ ἐρέβους. Κάτω ἀπὸ τὸ λευκὸν φῶς τοῦ Παρθενῶνος.

*
* *

β´) Ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ: Θέλουν νὰ ἐγκεντρίσουν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν φανατισμόν, ὀπισθοδρομικότητα. Θέλουν νὰ τὸν ὑποβιβάσουν. Νὰ τὸν παρουσιάσουν καθυστερημένον. Νὰ τὸν καταστήσουν ἱερόσυλον πρὸς τὴν μητέρα του Ἐκκλησίαν. Κατώτερον.

*
* *

γ´) Ἐχθροὶ τοῦ Πολιτισμοῦ: Οἱ λαοί, ὄχι μόνον φοβοῦνται τὴν ὀπισθοδρόμησιν, ἀλλὰ καὶ νὰ σταθοῦν ἀκόμη τὸ θεωροῦν πτῶσιν. Οἱ λαοὶ ἐπιτελοῦν θαύματα εἰς τὰς ἐπιδόσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν—ὡς ἐλέχθη προσφυῶς—μὲ τὰς μεγάλας ἐφευρέσεις ἔχομεν τὸν κόσμον εἰς τὸ θυλάκιόν μας, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ συγχωρηθοῦν τοιαῦται ἀγυρτεῖαι; Ἐξέλεξαν τὴν ἐποχήν! Αὐτὴ θὰ τοὺς θέση εἰς τὸ περιθώριόν της. Θὰ τοὺς μεταβάλῃ εἰς σκιάς. Χωρὶς τὴν ἐνδεδειγμένην προφύλαξιν δὲν ἐγγίζει κανεὶς τὸ ἠλεκτρικὸν σύρμα.

*
* *

Τὰς πλημμυρισμένας ἀπὸ πικρίαν αὐτὰς λέξεις χαράσσει ἡ «Ὀρθοδοξία» εἰς τὸ παρὸν τεῦχος αὐτῆς διὰ νὰ ἐκχύσῃ τὴν στενοχωρίαν της καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀποδοκιμασίαν της διὰ τὸ ἄφρον καὶ ἐγκληματικὸν ἔργον τῶν τριῶν Ἀρχιερέων. Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία προῆλθε κατὰ καθῆκον εἰς πᾶσαν δυνατὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν δεινήν της δοκιμασίαν.

Ἡ θυγάτηρ Ἐκκλησία ἐστάθη εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεών της. Οἱ φρουροῦντες αὐτὴν ἐφρούρουν. Καὶ δὲν ἀφῆκε νὰ δοθῶσι λίθοι ἀντὶ ἄρτου εἰς τὰ τέκνα της. Οὔτε σκορπίοι ἀντὶ ἰχθύων. Καὶ δὲν ἐπέτρεψε νὰ κλονισθῇ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν βαθεῖαν συνοχὴν τοῦ ἀγαθοῦ λαοῦ της. Κύριος φυλάττοι τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΑΡΣΙΑ ΤΡΙΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὡς ἀναμφιβόλως καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, κατάπληξιν ἐνεποίησεν ἡ ἀνταρσία τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπολιτῶν Δημητριάδος Γερμανοῦ, πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου καὶ Ζακύνθου Χρυσοστόμου, οἵτινες ἀπετόλμησαν νὰ ἀποσχίσωσιν ἑαυτοὺς τῆς κανονικῆς Ἐκκλησίας, ἐκμεταλλευόμενοι τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου, ἐνῷ δὲ ἀνεμένετο νὰ συναισθανθῶσι τὸ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας βαρὺ ἔγκλημα αὐτῶν, ἐπιτείνοντες τὸ ἀνόσιον τῆς σκέψεως καὶ ἐνεργείας αὐτῶν προέβησαν ἀντικανονικῶς καὶ παρανόμως καὶ εἰς ἀθρόας χειροτονίας ἐπισκόπων.

Ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀντιμετωπίζουσα ἀξίως τὴν κρισιμότητα τὴν ὁποίαν ἡ ἀντιπειθαρχικὴ καὶ ἀνευλαβὴς ἐκδήλωσις τῶν ὡς ἄνω Ἱεραρχῶν ἐπειράθη νὰ δημιουργήσῃ, καὶ ἱκανοποιοῦσα τὴν ταραχθεῖσαν συνείδησιν τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπέβαλε τὰς ἐνδεδειγμένας κατ' αὐτῶν κανονικὰς κυρώσεις. Οὕτω δὲ δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τούτῳ συσταθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καθήρεσεν αὐτούς, ἐπανέφερεν εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν καὶ ὥρισε τόν, ὡς μοναχῶν, πενταετῆ σωματικὸν περιορισμὸν αὐτῶν εἰς διαφόρους Μονάς. Καὶ ἤδη οἱ τρεῖς στασιασταί, ἀπογεγυμνωμένοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς θέσεως καὶ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ αὐτῶν, ἀποτίνουσιν, ἔγκλειστοι εἰς τὰ μοναχικὰ κελλία, τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς δικαίαν ποινήν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετὰ βαθυτάτου ἐνδιαφέροντος παρηκολούθησε τὸ ζήτημα καὶ ἔσπευσεν ἵνα παράσχῃ ἔκθυμον τὴν συναντίληψιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδρίαις αὐτῆς ἠσχολήθη μὲ τὸ ζήτημα.

Καταχωρίζομεν κατωτέρω τὰ διαμειφθέντα μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τηλεγραφήματα:

Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον.

Ἀθήνας.

Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μετ' ἀφάτου ὀδύνης καὶ λύπης ἐπληροφορήθη τὸ ἀπροσδόκητον τόλμημα τῶν τριῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι λησμονήσαντες τοὺς ἱεροὺς ὅρκους αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν περὶ ἀφοσιώσεως καὶ πειθαρχίας πρὸς Αὐτήν, ἐκινήθησαν κατὰ τῆς ἑνότητος Αὐτῆς περὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον κεῖται ἐκτὸς τῶν δογμάτων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ὁποῖον ἤδη πρὸς δόξαν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐκανονίσθη κατὰ τὸν κανονικώτερον τρόπον καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκφράζοντες τὴν φρίκην τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ τὴν τόλμην ταύτην τῶν τριῶν ἀρχιερέων νὰ πλήξωσι τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν διὰ σχίσματος καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ἑνότητα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ ὕπατον ἀγαθὸν αὐτοῦ, δεομένη τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως φωτίσῃ καὶ ἐπαναφέρῃ τοὺς τολμητίας ἀρχιερεῖς εἰς συναίσθησιν τοῦ [illegible] τολμήματος αὐτῶν, πεποίθαμεν δὲ ὅτι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς θεοφρουρήτου Ἑλλάδος ληφθήσονται πάντα τὰ ἐνδεικνύμενα ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων κατὰ τῶν τολμητιῶν ἀρχιερέων μέτρα, ἐὰν οὗτοι ἐμμείνωσιν ἐν τῷ σχίσματι καὶ τῷ ἐγκλήματι αὐτῶν μέχρι τέλους, πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἁγίας παρακαταθήκης καὶ προφυλακὴν ἀδι- κτου καὶ ἀκεραίας τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

5/6/35 † Πατριάρχης **Φώτιος**.

Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον.

Ἀθήνας.

Ἀνακοινώσατε παρακαλοῦμεν πρὸς μητροπολίτην πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομον κατωτέρω τηλεγράφημα:

Μητροπολίτην πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομον.

Μετοχὴ ὑμετέρας Ἱερότητος εἰς τὸ κίνημα κατὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους καιρίως ἐλύπησεν ἡμᾶς καὶ Μητέρα Ἐκκλησίαν. Ὑπενθυμίζοντες αὐτῇ ἱεροὺς αὐτῆς ὅρκους

οὓς αὕτη ἔδωκεν ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ περὶ ἰσοβίου ἀφοσιώσεως καὶ πειθαρχίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ὁποίους ἔτι ἀκούομεν ἀντηχοῦντας, καλοῦμεν μεθ' ἁπάσης τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ὑπακοὴν καὶ πειθαρχίαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, δηλοῦντες ὅτι ἡ ἀθέτησις καὶ καταπάτησις ὅρκων αὐτῆς ὡς συνέπειαν θέλει ἔχῃ τὴν διαγραφὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἀπὸ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, διότι τὸ τόλμημα αὐτῆς καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συμπραττόντων δὲν στρέφεται παρὰ κατὰ τῆς θεοδμήτου Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

5/6/35. † Πατριάρχης **Φώτιος**.

Πατριάρχην Φώτιον.

Σταμπούλ.

Ἀθῆναι, 8/6/935.

Διερμηνεύομεν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην Ἐκκλησίας Ἑλλάδος διὰ πολυτιμοτάτην κατὰ στασιασάντων κατ' αὐτῆς ἀρχιερέων παρέμβασιν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς στασιασταί, περιφρονήσαντες φωνὴν Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ καταπατήσαντες κανόνας καὶ νόμους, προέβησαν εἰς χειροτονίαν τεσσάρων ἀρχιερέων καὶ συνεκρότησαν δῆθεν Σύνοδον. Ἐπικαλούμεθα εὐχὰς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ συνταρασσομένην Ἐκκλησίαν Ἑλλάδος.

† Ἀθηνῶν **Χρυσόστομος**, Πρόεδρος.

Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον.

Ἀθήνας.

Τηλεγράφημα Ὑμετέρας ἀγαπητῆς Μακαριότητος ἐλήφθη. Μεγάλη Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν βαθείᾳ θλίψει εἰσέτι διατελοῦσα μετὰ πικρίας ἐπληροφορήθη νέα βιαιοπραγήματα τολμητιῶν ἀρχιερέων κατὰ ἑνότητος Ἐκκλησίας, εἰρήνης Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οὗτοι διὰ στάσεως καὶ ἐνεργειῶν αὐτῶν φωρῶνται ἀληθινοὶ ἐχθροὶ Ἐκκλησίας, εὐσεβοῦς Λαοῦ καὶ πολιτισμοῦ, ἐνῷ ὡς ἀρχιερεῖς καὶ διδάσκαλοι τῆς πίστεως ἔδει γνωρίζωσιν ὅτι πίστις ἡμῶν εἶναι κτίσις καινή, ζωὴ ἐν ἁγιασμῷ καὶ οὐχὶ νουμηνίαι καὶ ἡμερολόγια, ἔργα ἀνθρώπων ὑποκείμενα εἰς ἀτέλειαν. Πιστοποιοῦσι δὲ καὶ ἀπερισκεψίαν καὶ πίστιν κακὴν πειρώμενοι νῦν ἀνατρέψωσι πραξικοπηματικῶς ὅ,τι καὶ αὐτοὶ ὡς καλῶς καὶ κανονικῶς γενόμενον ἐφήρμοσαν ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη. Ἐνῷ δὲ ἀνεμένετο ἵνα συναισθανόμενοι ὀλεθρίας αὐτῶν ἐνερ-

γείας συνέλθωσι πρὸς πρόληψιν σκληρῶν συνεπειῶν, οἱ στασιασταὶ περιπίπτουσιν ἀτυχῶς ἀπὸ τολμήματος εἰς τόλμημα καὶ προβαίνουσιν εἰς νέα βαρέα κατὰ Ἐκκλησίας ἐγκλήματα.

Ὅθεν ἐκφράζοντες μετὰ περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ αὖθις ὀδύνην Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἀποδοκιμασίαν κατὰ τολμητιῶν καὶ τολμημάτων αὐτῶν, διαβεβαιούμεθα ὅτι μετὰ βαθυτάτης στοργῆς ἔχει Αὕτη ἐστραμμένα βλέμματα Αὐτῆς πρὸς Ὑμετέραν ἀγαπητὴν Μακαριότητα, Ἁγιωτάτην αὐτόθι Ἐκκλησίαν, καὶ εὐχόμεθα πᾶσαν παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν πρὸς περιφρούρησιν ἑνότητος Αὐτῆς καὶ εἰρήνης εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

12.6.35. † Πατριάρχης ***Φώτιος***.

Η ΕΙΣ ΜΠΕΛΤΣΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΜΕΤΑΒΑΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Μετὰ τῶν ἱερωτέρων ἐντυπώσεων ἐπανῆλθε τῇ 9ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἡ εἰς Μπέλτσας τῆς Ρουμανίας μεταβᾶσα πρὸς συμμετοχὴν ἐξ ὀνόματος τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰς τὰ πανηγυρικῶς τελεσθέντα ἐγκαίνια τοῦ αὐτόθι Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μαξίμου καὶ τοῦ συνοδεύοντος τὴν Α. Σεβασμιότητα Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτου Ἀδαμαντίου Κασαπίδου. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' εἰδικῶν ἀπεσταλμένων ἐν τῇ λαμπρᾷ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων τοῦ περικαλλοῦς Ναοῦ ἐχαιρετίσθη ὑπὸ πάντων, ἀπὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ρουμανίας Καρόλου τοῦ Β', τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας κ. Μύρωνος, τῆς Ἐντίμου Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἱεραρχίας μέχρι τοῦ τελευταίου κληρικοῦ καὶ εὐλαβοῦς Ρουμάνου πιστοῦ, μετ' ἐξαιρετικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγαλλιάσεως, ὡς ἐκδήλωσις τῆς Κορυφῆς τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ χειρονομία ἱερὰ καὶ περισπούδαστος, ἐπιστέφουσα τὴν πάγκοινον ἐν Ρουμανίᾳ χαρὰν ἐπὶ τῷ ἑορτασθέντι βασιλικῶς καὶ πανδήμως χαρμοσύνῳ γεγονότι. Τὰ αἰσθήματα σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως, ἅτινα πάντοχεν ἐξεδηλώθησαν κατὰ τὸν ζωηρότερον τρόπον ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐκλεῶς Προκαθημένου Αὐτῆς ὑπῆρξαν ἐκτάκτως συγκινητικά. Τὰ καθέκαστα τῆς Ἀποστολῆς ἐκτίθενται ἐν τῇ κατωτέρῳ σχετικῇ περιγραφῇ.

***

Ἡ Ἀποστολή, ἀναχωρήσασα ἐντεῦθεν τῇ 29 λήξαντος μηνὸς Μαΐου, διὰ τοῦ Ρουμανικοῦ τῆς γραμμῆς, ἀφίχθη εἰς Κωνστάντζαν τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον Πέμπτης, 30 Μαΐου. Ἅμα τῇ ἀφίξει ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου

καὶ ἐχαιρέτισαν τὸν Πατριαρχικὸν Ἀπεσταλμένον ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐπιτοπίου Ἐπισκόπου Σεβασμιωτάτου Κωνστάντζης Γεροντίου ὁ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἐπισκοπῆς Ἰωακείμ, ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Χοτίνης καὶ Μπελτσῶν Βησσαρίωνος ὁ Πρωθιερεὺς τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ Λέων Στόϊκα, ἐπὶ τούτῳ ἀφιχθεὶς εἰς Κωνστάντζαν καὶ ἔχων ἐντολὴν νὰ συνοδεύσῃ τὴν Ἀποστολήν, ὁ Προϊστάμενος τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Βουκουρεστίου καὶ ἤδη ἐκπληρῶν καθήκοντα καὶ Ἀποκρισαρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρουμανίας αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Μωραϊτάκης, ὁ ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Κωνστάντζης Αἰδεσιμ. Οἰκονόμος Σταῦρος Δεσποτόπουλος μετὰ τοῦ ἱερέως τῆς Κοινότητος Ἀγγέλου Ἀσπρίδου καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς, ὁ Ἀρχιμ. Νεόφυτος Σταματιάδης τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Μαγγαλίας καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς. Ἅμα τῇ ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου ἀποβιβάσει ἡ Ἀποστολὴ μετέβη εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅπου ἐδεξιώθη αὐτὴν ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Γερόντιος, τῇ συνοδείᾳ τοῦ ὁποίου καὶ κατῆλθεν ἡ Ἀποστολὴ ὁμοῦ μετὰ πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου ὑποδεξαμένων αὐτὴν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Κωνστάντζης, ὅπου μετὰ μικρὰν δέησιν, καθ᾽ ἣν ἔψαλον οἱ μαθηταὶ τῆς ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ λειτουργούσης Ἐκκλ. Μουσικῆς Σχολῆς, ἡ Α. Σεβασμιότης ἐχαιρέτισεν ἐν θερμῇ προσαγορεύσει τὸν Πατριαρχικὸν Ἀπεσταλμένον, ἀπαντήσαντα καταλλήλως. Ὡσαύτως τὸν Πατριαρχικὸν Ἀπεσταλμένον προσηγόρευσεν ἐνταῦθα καὶ ὁ Πρωθιερεὺς Λέων Στόϊκα ἐξ ὀνόματος τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Χοτίνης καὶ τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ. Μετ᾽ ἐπακολουθήσασαν βραχεῖαν ἐν τῷ Ἐπισκοπικῷ Μεγάρῳ ἀνάπαυλαν, ἡ Ἀποστολή, ὁδηγουμένη παρὰ τοῦ Σεβ. Ἁγίου Κωνστάντζης καὶ πάντων τῶν εἰρημένων μετέβη εἰς προσκύνησιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος. Ἐν τῷ ναῷ ἐψάλη δοξολογία, χοροστατοῦντος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπεσταλμένου ἐν μέσῳ τοῦ συρρεύσαντος πλήθους τῶν ὁμογενῶν. Περὶ τὸ τέλος τῆς δοξολογίας ὁ Σεβ. Ἅγιος Κωνστάντζης ἀπὸ τοῦ Παραθρονίου προσεφώνησε τὸν Πατριαρχικὸν Ἀπεσταλμένον, ἀπὸ ἑλληνικοῦ κειμένου τὴν φορὰν ταύτην, τονίσας τὴν ἣν αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν τιμὴν καὶ εὐτυχίαν ἐπὶ τῇ εἰς τὴν ἰδίαν Ἐπαρχίαν ἀφίξει Αὐτοῦ, ἑρμηνεύσας τὸν σκοπὸν τῆς Ἀποστολῆς, ὡς ἐμφαντικὸν τῆς πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ δηλώσας ἐν τέλει ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπεσταλμένου χαιρετίζει ἐν ὀνόματι τοῦ κλήρου καὶ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς, μετὰ τῆς ὁποίας, ὡς εἶπεν, ἡ Ὀρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία εἶχεν, ἔχει καὶ θὰ ἔχῃ πάντοτε κανονικὸν σύνδεσμον, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀγάπης καὶ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἀμέσως

μετὰ τὸν Σεβ. Ἅγιον Κωνστάντζης τὴν Ἀποστολὴν προσεφώνησεν ὁ Ἱερατ. Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος, ἐξάρας τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς διὰ τὴν ἐν αὐτῇ παρουσίαν Ἀπεσταλμένου τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, εὐλογοῦντος ἐξ ὀνόματος Αὐτοῦ τὴν Κοινότητα. Εἰς ἀπάντησιν ὁ Πατριαρχικὸς Ἀπεσταλμένος, διὰ βραχέων ἀναλύσας τὸν σκοπὸν τῆς εἰς Ρουμανίαν ἀφίξεως τῆς Ἀποστολῆς, ηὐχαρίστησε τῷ τε Σεβασμιωτάτῳ καὶ τῇ ὁμογενεῖ Κοινότητι ἐπὶ τῇ ἐπιφυλαχθείσῃ αὐτῷ λαμπρᾷ ὑποδοχῇ, διεβίβασε τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ ἐν τέλει παρέσχε καὶ νουθεσίας τινὰς καὶ συστάσεις πατρικὰς τοῖς ὁμογενέσι πρὸς ἀπαρέγκλιτον ἐμμονὴν εἰς τὰς ἁγίας παραδόσεις τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ διαβίωσιν ἐν τῇ φιλοξένῳ Ρουμανικῇ Γῇ. Μετὰ τὴν δοξολογίαν, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἐψάλησαν οἱ Πολυχρονισμοὶ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπεσταλμένου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Κωνστάντζης, ἡ Ἀποστολὴ ἐν συνοδείᾳ τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐπεσκέφθη τὴν Σχολὴν τῆς Κοινότητος καὶ τὸ Συσσίτιον τῶν ἀπόρων μαθητῶν αὐτῆς, ὡς καὶ τὸν ὁμογενῆ Σύλλογον «Ἐλπίς». Ἀκολούθως διῆλθε διὰ τοῦ Τουρκικοῦ Προξενείου καὶ ἀφῆκεν ἐπισκεπτήρια καὶ ἀργότερον, συνοδευομένη πανταχοῦ παρὰ τοῦ Σεβ. Ἁγίου Κωνστάντζης καὶ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος, ὡς καὶ τοῦ Ἀντιπροσώπου τοῦ Ἁγίου Χοτίνης καὶ τῶν λοιπῶν ὁμογενῶν κληρικῶν, περιῆλθεν ἐπ' αὐτοκινήτου τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως, μεθ' ὃ καὶ παρεκάθησε εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τῆς Ἀποστολῆς παρατεθὲν παρὰ τοῦ Σεβ. Ἁγίου Κωνστάντζης ἐν τῷ Ἐπισκοπικῷ Μεγάλῳ γεῦμα, οὗτινος μετέσχον καὶ πάντες οἱ ἀνωτέρω. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ Σεβ. Ἅγιος Κωνστάντζης ἐν ἐπὶ τούτῳ θερμῇ προπόσει ἐξεδήλωσε διὰ πολλῶν αἰσθήματα βαθυτάτης τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν εὐκλεῶς Προκαθήμενον Αὐτῆς, ἡ Α. Σεβασμιότης δὲ καὶ πάντες οἱ παρακαθήμενοι ηὐχήθησαν ὑπὲρ τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Πατριαρχικὸς Ἀπεσταλμένος, ἐκφράσας ἐνθέρμους εὐχαριστίας ἐπὶ πᾶσι καὶ ἰδιαιτέρως καὶ διὰ τὴν πατρικὴν προστασίαν καὶ ἀγάπην, μεθ' ἧς ἡ Α. Σεβασμιότης περιβάλλει τοὺς ἐκ τοῦ λογικοῦ Αὐτοῦ ποιμνίου ἡμετέρους ὁμογενεῖς, οἵτιτες πρὸς τοῖς ἄλλοις ἰδιαιτέρως ἐξῆραν τὸ σημεῖον τοῦτο κατὰ τὴν ἀνὰ τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως περιήγησιν τῆς Ἀποστολῆς.

Ἐκ Κωνστάντζης τηλεγραφικῶς ἡ Ἀποστολὴ ἐχαιρέτισε τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Βουκουρεστίου κ. Μύρωνα, αὐθημερὸν δέ, περὶ τὴν 7ην ἑσπερινὴν ὥραν, προπεμπομένη ἐν τῷ σταθμῷ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἁγίου Κωνστάντζης, τοῦ ὁμογενοῦς κλήρου καὶ πολλῶν ρουμάνων κληρικῶν, ὡς καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ πλείστων μελῶν τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος,

ἐπέβη τοῦ σιδηροδρόμου, συνοδευομένη καὶ παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Σεβ. Ἁγίου Χοτίνης καὶ τοῦ ἡμετέρου Πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Μωραϊτάκη, διὰ Βουκουρέστιον.

Ἐν Βουκουρεστίῳ ὡς κατάλυμα τῆς Ἀποστολῆς εἶχεν ὁρισθῇ τὸ Ξενοδοχεῖον «Σπλέντιτ», ὅπου καί, ἀποβιβασθεῖσα τοῦ σιδηροδρόμου περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς αὐτῆς ἡμέρας, κατέλυσε. Ἐν Βυυκουρεστίῳ ἀνέμενε τὴν Ἀποστολὴν δεύτερος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεβ. Ἁγίου Χοτίνης καὶ Μπελτσῶν, ὁ γνωστὸς Καθηγητὴς κ. Κωνσταντῖνος Τομέσκου.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, 31 Μαΐου, προσῆλθον εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Ἀπεσταλμένοι τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Μύρωνος οἱ Ἀρχιμανδρῖται τοῦ Πατριαρχείου Εὐγένιος Λαΐου καὶ Φιλάρετος Ἰώκου, Ἐκκλησιάρχης τοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἔξαρχος τῶν Ἱερῶν Μονῶν, οἵτινες καὶ ἐχαιρέτισαν τὴν Ἀποστολὴν ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Μακαριότητος. Οἱ ὡς ἄνω Πατριαρχικοὶ Ἀντιπρόσωποι εἶχον ἐντολὴν νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν Ἀποστολὴν ἀπὸ τοῦ Σταθμοῦ, ὡς ἐκ μεσολαβησάσης ὅμως κακῆς συνεννοήσεως ὡς πρὸς τὴν ὥραν τῆς εἰς Βουκουρέστιον ἀφίξεως τῆς Ἀποστολῆς, δὲν ἠδυνήθησαν οὔτε αὐτοὶ οὔτε οἱ ὁρισθέντες Ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐντίμου Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, οὔτε ἡ ὁμογενὴς Παροικία Βουκουρεστίου, καθὼς εἶχεν ὀργανωθῇ ἡ ἐν τῷ Σταθμῷ ὑποδοχὴ τῆς Ἀποστολῆς, νὰ παρευρεθῶσι κατὰ τὴν ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου ἀποβίβασιν αὐτῆς.

Περὶ τὴν 10ην ὥραν ἡ Ἀποστολή, συνοδευομένη παρὰ τῶν δύο Ἀντιπροσώπων τοῦ Ἁγίου Χοτίνης καὶ τοῦ ἡμετέρου Πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Μωραϊτάκη, ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ κ. Μύρωνι, Ὃν, εὐθὺς μετὰ τὴν παρουσίασιν καὶ τὰ τυπικὰς συστάσεις, προσεφώνησεν ὁ Πατριαρχικὸς ἀπεσταλμένος ὡς ἑξῆς:

«*Μακαριώτατε,*

Ἐκπληρῶν ἀνατεθεῖσάν μοι ἐντολὴν ὅπως, ὡς Ἔκτακτος Πατριαρχικὸς Ἀπεσταλμένος, παραστῶ καὶ μετάσχω τῆς πανδήμου ἑορτῆς τῶν ἐπ᾽ αἰσίοις τελουμένων ἐγκαινίων τοῦ μεγάλου καὶ ἀνταξίου τῆς ζώσης πίστεως καὶ εὐλαβείας τοῦ εὐσεβοῦς Ὀρθοδόξου Ρουμανικοῦ Λαοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς θεοσώστου Πόλεως τῶν Μπελτσῶν, λογίζομαι εὐτυχὴς κομίζων τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ Μακαριότητι τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ τὸν ἐγκάρδιον ἐν Κυρίῳ χαιρετισμὸν ἀπὸ τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου τοῦ Β'.

Ἐπιδίδων δέ, Μακαριώτατε, τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς μου

ταύτης Σεπτὰ Πατριαρχικὰ Γράμματα, μεγίστην αἰσθάνομαι χαρὰν ὅτι ἐμφανίζομαι ἐνώπιον Αὐτῆς καὶ ἐπαναβλέπω τὴν ἐξέχουσαν Πρωθιεραρχικὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος, Ἧς ἡ πρὸ ἐτῶν προφρόνως γενομένη ἐπίσκεψις εἰς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετὰ τῶν ἀπὸ μέρους Αὐτῆς ἐκδηλωθέντων καὶ τότε θερμῶν αἰσθημάτων στοργῆς καὶ τιμῆς πρὸς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν κατέλιπε παρ' ἡμῖν τὴν πλέον ζωηρὰν καὶ γλυκεῖαν ἀνάμνησιν. Καὶ ἡ χαρά μου αὕτη χωρεῖ ἐπὶ μᾶλλον αὔξουσα ἐκ τοῦ χαρμοσύνου γεγονότος, τοῦ τὴν ἐμὴν ἀποστολὴν προκαλέσαντος καὶ τὸν στενὸν καὶ ἀδιάρρηκτον τῆς ἀγάπης καὶ ἑνότητος σύνδεσμον τῶν δύο Ἁγιωτάτων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν περιτράνως μαρτυροῦντος, εὐφροσύνου γεγονότος, δι' ὅπερ εἶμαι εὐτυχὴς ἐκφράζων, κατὰ τὴν δοθεῖσάν μοι ἐντολήν, τὰς ἐνθέρμους συγχαρητηρίους προσρήσεις καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν βαθυσέβαστόν μοι Μακαριότητα.

Πληθύνοι Κύριος ὁ Θεὸς κὰ πολύτιμα ἔτη τῆς ζωῆς Αὐτῆς, πᾶσαν ἄνωθεν ἐπιβραβεύων Αὐτῇ χάριν καὶ ἐνίσχυσιν ἐν τῇ τετιμημένῃ Αὐτῆς Πατριαρχικῇ διακονίᾳ, εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἧς ἐπαξίως προΐσταται πεφιλημένης ἀδελφῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας. Ἀμήν!».

Ἐπιδοθέντων ἐν συνεχείᾳ τῇ Α. Μακαριότητι τῶν Σεπτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων, Αὕτη ἀπαντῶσα εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«*Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ*
Μητροπολῖτα Χαλκηδόνος,

Ἀριθμοῦμαι μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν ἐκείνων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἵτινες δι' ὅλης αὐτῶν τῆς ψυχῆς καὶ δι' ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων ἀγωνίζονται διὰ τὴν στερέωσιν τῆς ἑνότητος τῶν ἡμετέρων Ὀρθοδόξων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν.

Εἶνε ἕνδεκα περίπου αἰῶνες ἀφ' ὅτου αἱ Ὀρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι διάγουσι μίαν ζωὴν περισσότερον κεχωρισμένην ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐθνικῶν κρατῶν.

Ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχουσι μέγισται δυσκολίαι ὅπως συνέλθωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ Ἱεράρχαι ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Κρατῶν, ὅμως ἐλπίζω ὅτι τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ θὰ νικήσωμεν τὰς δυσκολίας ταύτας.

Ὅσον αἱ δυσκολίαι αὗται εἶνε μεγαλείτεραι, τόσον περισσότερον χαίρω διὰ τὰς παρουσιαζομένας εὐκαιρίας, ὅπως ἡ σημερινή, καθ' ἣν δύναμαι νὰ χαιρετίσω παρ' ἐμοὶ τοὺς διακεκριμένους ἀντιπροσώπους τοῦ λίαν μοι ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου τοῦ Β'.

Δὲν παρέρχεται ἡμέρα καθ' ἣν ἐγὼ ὁ ἀδελφὸς Αὐτοῦ νὰ μὴ σκέπτωμαι τὴν Α. Παναγιότητα.

Αἱ προσευχαί μου καὶ οἱ λογισμοί μου συνοδεύουσι πάντοτε τὰ βήματα τῆς Α. Παναγιότητος πρὸς σωτηρίαν τῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ὀρθοδοξίας. Πιστεύω δὲ ὅτι ὅλαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ κορυφαὶ πράττουσι τὸ αὐτὸ καὶ εὔχομαι ὅπως αἱ προσευχαὶ αὗται ἐνισχύσωσι τὰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς δυνάμεις τῆς Α. Παναγιότητος, ἵνα Αὕτη κρατῇ ὑψηλὰ τὴν σημαίαν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ὅσον αἱ δυσκολίαι θὰ εἶνε μεγαλείτεραι, τόσον καὶ ἡ ἀξία Αὐτῆς θὰ εἶνε μεγαλειτέρα, ἡ δὲ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ ἀναγράψῃ χρυσῆν σελίδα ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Εἴη ἡ εὐλογία μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς μου εὐσεβεῖς χριστιανοὺς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης».

Ἐπηκολούθησε βραχεῖα συνομιλία μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος, καθ' ἣν Αὕτη μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος διηρώτησε τὰ περὶ τῆς ὑγείας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, καὶ ἐζήτησε πληροφορίας ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐκδηλώσασα καὶ ἣν ἔχει ἐπιθυμίαν καὶ πρόθεσιν ὅπως καὶ αὖθις ἐπισκεφθῇ ἐν οὐ μακρῷ τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον. Ἡ Α. Μακαριότης περὶ τὸ τέλος τῆς συνομιλίας προσεκάλεσε τὴν Ἀποστολὴν νὰ γευματίσῃ τὴν μεσημβρίαν παρ' Αὐτῇ.

Ἀναχωρήσασα ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Μεγάρου περὶ τὴν 11ην ὥραν, ἐπεσκέφθη ἡ Ἀποστολὴ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἀπουσιάζοντος δὲ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀφῆκε διὰ τὴν Α. Ἐξοχότητα ἐπισκεπτήρια, ὁμοίως δὲ τὴν Τουρκικὴν Πρεσβείαν, εἰς ἥν, ἀπουσιάζοντος μακρὰν τοῦ Βουκουρεστίου τοῦ κ. Πρεσβευτοῦ, ἀφῆκεν ὁμοίως ἐπισκεπτήρια. Τὴν μεσημβρίαν δὲ ὁμοῦ μετὰ τῶν συνοδῶν αὐτῆς ἐγευμάτισε παρὰ τῇ Α. Μακαριότητι, κατὰ τὴν πρόφρονα πρόσκλησιν Αὐτῆς, παρακαθεσθέντων ἐν τῇ Τραπέζῃ καὶ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Καρανσεμπὲς Βασιλείου καὶ τοῦ νεωστὶ χειροτονηθέντος Ἐπισκόπου Πολυκάρπου. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἡ Α. Μακαριότης ἐμνήσθη ἐν προπόσει τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ ηὐχήθη ὑπὲρ τῆς

ὑγείας Αὐτῆς τε καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπεσταλμένου, ὅστις εἰς ἀπάντησιν εὐχαριστῶν προέπιεν ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς Α. Μακαριότητος καὶ ὑπὲρ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Ἀποστολὴ περιῆλθε τὸν Πατριαρχικὸν Οἶκον, μεθ' ὃ ἀποχαιρετήσασα τὴν Α. Μακαριότητα ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῇ συνοδείᾳ τῶν τε ἄλλων καὶ τοῦ προμνησθέντος Ἐξάρχου τῶν Ἱερῶν Μονῶν Ἀρχιμ. Φιλαρέτου μετέβη ἐπ' αὐτοκινήτων εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως Βουκουρεστίου εὑρισκομένων Ἱερῶν Μονῶν **Τσερνίκα**, Ἀνδρῴας, ἐν ᾗ ἐστιν ἐγκατεστημένη καὶ ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ Βουκουρεστίου, καὶ **Πασάρεα**, γυναικείας. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἱερὰς ταύτας Μονὰς ἐπεφυλάχθη εἰς τὴν Ἀποστολὴν τιμητικωτάτη ὑποδοχή, κατὰ τὸ σχετικὸν τυπικόν, ἀντηλλάγησαν θερμαὶ προσφωνήσεις, ἐπωφελήθη δὲ τῆς εὐκαιρίας ὁ συνοδεύων αὐτὴν διακεκριμένος Καθηγητὴς κ. Κ. Τομέσκου, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς μοναχοὺς καὶ τὰς μοναχάς, νὰ ὁμιλήσῃ ὑπὲρ τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ εὐκλεῶς καὶ ἀξίως, ὡς εἶπεν, ἰθύνοντος αὐτὴν Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου τοῦ Β', κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος προυκάλεσεν εἰς τὴν Ἀποστολὴν βαθυτάτην ἐντύπωσιν διὰ τὴν εὐρύτητα τοῦ κ. Καθηγητοῦ καὶ τὸ βάθος τῆς ἀγάπης αὐτοῦ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐπανελθοῦσα ἐκ τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἀνεχώρησεν ἡ Ἀποστολὴ ἐκ Βουκουρεστίου τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, 31 Μαΐου, σιδηροδρομικῶς, προπεμφθεῖσα ὑπὸ Πατριαρχικῶν ἀντιπροσώπων, διὰ τὴν πόλιν τῶν Μπελτσῶν, ὅπου μετὰ διήμερον θὰ ἐτελοῦντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ. Συνώδευσαν τὴν Ἀποστολήν, ἐκτὸς τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Μωραϊτάκη, ὁ κ. Τομέσκου καὶ ὁ ἕτερος ἀπεσταλμένος τοῦ Σεβ. Ἁγίου Χοτίνης Πρωθιερεὺς Λέων Στόϊκα.

Διερχομένην τὴν Ἀποστολὴν δι' Ἰασίου, ἐχαιρέτισεν ἐν τῷ σταθμῷ ἀντιπροσωπεία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μολδαυΐας Νικοδήμου, ἐπέβη δὲ τῆς αὐτῆς ἁμαξοστοιχίας ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Κάτω Δουνάβεως Κοσμᾶς, κατευθυνόμενος καὶ οὗτος εἰς Μπέλτσας πρὸς συμμετοχὴν ἐν ταῖς τῶν ἐγκαινίων τελεταῖς ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Βουκουρεστίου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, τῆς Α. Μακαριότητος κωλυθείσης νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως ὡς ἐκ τῶν συμπεσουσῶν συσκέψεων ἐν Βουκουρεστίῳ μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν.

Ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῆς ἁμαξοστοιχίας εἰς τὸ ὅρια τῆς Ἐπαρχίας Χοτίνης ἐκ τοῦ πρώτου σταθμοῦ νέος ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεβ. Ἁγίου Χοτίνης ἐχαιρέτισε τὴν ἀποστολήν, συνοδεύσας καὶ οὗτος αὐτὴν μέχρι τῶν Μπελτσῶν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΕΩΣ "ΡΑΣΟΝ"

Ἡ λέξις ράσον ἀναντιρρήτως προέρχεται ἀπὸ τὴν παθητικὴν μετοχὴν rasus, a, um, τοῦ λατινικοῦ ρήματος rado. Τὸ ρῆμα rado σημαίνει ξέω, ξυρίζω, ὁμαλίζω. Ἐκ τοῦ θέματος ras (rasum) προῆλθε τὸ γνωστὸν γαλλικὸν ρῆμα raser. Ἰταλιστὶ τὸ rasum λέγεται «raso» δ.λ.δ. τὸ «ράσον» ἔγινε «ράσο». Ὁ Du Cange εἰς τὸ γλωσσάριόν του (στ. 1284) γράφει· Ράσον, Rasum. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ χειρογράφου τοῦ Βατικανοῦ προσθέτει· «Ράσος, ξυσθείς, ὅθεν καὶ ράσον τὸ τραχὺ καὶ ἐνόν». Ἑρμηνεύει δὲ λατινιστὶ ὡς ἑξῆς· «*vestis rasa*, quod pillos non habet, detrita et usu delfocata, Pallium monachorum» = ἔνδυμα ξυσμένον καὶ ἴσιον τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τρίχας, τετριμμένον καὶ συνεπείᾳ τῆς χρήσεως ἀποβαλὸν τὴν λάμψιν του, ἄμφιον τῶν μοναχῶν. Τὸ rasum ὡς μετοχὴ ἢ μᾶλλον ὡς ἐπιθετικῶς λαμβανομένη μετοχὴ ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ὁ Βαλσαμὼν περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΒ' αἰῶνος γράφει τὰ ἀκόλουθα· «ὥστε τὸν σήμερον ἐν ἀγυιαῖς μετὰ **ράσων ἀμφίων** ὁδεύοντα» [1]). Ἡ ἐπιθετικὴ ἰδιότης τῆς λέξεως ράσου καταφαίνεται ἔκ τινος χωρίου τῶν «Τακτικῶν» Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (10 αἰῶνος), ὅπου κατά τινα κώδικα τὸν ὁποῖον εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἰωάννης Μέρσιος ἀπαντᾷ ἡ φράσις «τὰ δὲ ἱμάτια τῶν στρατιωτῶν κἄν τε λινά τινα ὦσι κἄν τε **ράσα**» [2]). Εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν τὸ ἐκ τοῦ λατινικοῦ rasum προερχόμενον ἐπίθετον ras, rase, σημαίνει κομμένος μέχρι τοῦ δέρματος=ξυρισμένος· (ἐν χρῷ κεκαρμένος) barbe rase, rase campagne. Τὸ ras εἶναι καὶ οὐσιαστικὸν-ἐπίθετον λαμβάνον χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ καὶ σημαίνει εἶδος μαλλίνου ἢ μεταξωτοῦ

---

[1]) Θεοδώρου Βαλσαμῶνος, «Ἐπιστολαὶ περὶ ρασοφόρων», Σύνταγμα Ράλλη καὶ Ποτλῆ Δ' σελ. 500.

[2]) Ioannis Meursii «Glossarium graecobarbarum σ. 591 καὶ glossarium Du Cange στ. 1284. Τὸ κείμενον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Migne (τόμ. 107 στ. 724) ἔχει οὕτω. «τὰ δὲ ἱμάτια τῶν στρατιωτῶν, εἴτε λινὰ εἰσίν, εἴτε ἐξ ἐρίου ἢ ἑτέρας ὕλης, πλατέα δεῖ εἶναι ἵνα ἐν τῷ καβαλλικεύειν μὴ ἐμποδίζωνται».

ὑφάσματος τοῦ ὁποίου ***αἱ τρίχες δὲν φαίνονται καθόλου*** [3]. Κατὰ ταῦτα τὸ ράσον καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐπιθετικῶς λαμβανομένη μετοχή, ἔπειτα δὲ κατήντησεν οὐσιαστικόν, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ὡς οὐσιαστικὸν (ρασοφόρος παρὰ τῷ αὐτῷ Βαλσαμῶνι) καὶ ὡς ἐπίθετον. Τὸ τοιοῦτον εἶναι σύνηθες εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν· ἡ εὐθεῖα ἀντὶ ἡ εὐθεῖα ὁδός, ἡ δεξιὰ ἀντὶ ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ἄλλα. Ἡ λέξις ράσον ἀπαντῶσα κυρίως μετὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς δήλωσιν καὶ ἄλλων μὲν ἐνδυμάτων κυρίως ὅμως τῶν μοναχικῶν ἀμφίων. Ἦτο ξυσθὲν καὶ τραχὺ καὶ ἴσιον ἔνδυμα μαύρου ἢ μελαγχροινοῦ χρώματος εἰς χρόνους προγενεστέρους καθ' οὓς ἀκόμη τὸ ἔνδυμα δὲν ἐδηλοῦτο διὰ τῆς λέξεως αὐτῆς. Ὁ Βαλσαμὼν σχολιάζων τὸν Ε' Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου καταχωρεῖ καὶ τὰ ἀκόλουθα· «τινῶν γὰρ εἰσελθόντων εἰς μοναστήρια καὶ **ρασοφορησάντων**... ὁ γὰρ ἅπαξ τὰ μοναχικὰ ἐνδυσάμενος... τοῖς πλείοσι δὲ εὐλαβεστάτοις, οὐ δοκεῖ τὸ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν εἰσελθόντα εἰς μοναστήριον, καί, ὡς ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, **μελανειμονήσαντα**» [4].

Ἡ ἐνδυμασία τῶν μοναχῶν ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ἀξιώματός των καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς των ἦτο ἁπλῆ, ἀπέριττος καὶ «εὐτελής». Εἰς τὸν ιστ' κανόνα τῆς Ζ' Οἰκ. Συνόδου ἀναγινώσκομεν· «εἰ δὲ εὑρεθῶσι τοίνυν τινὲς ἐγγελῶντες τοῖς τὴν **εὐτελῆ** καὶ σεμνὴν ἀμφίασιν περικειμένοις [5]...». Ἕνεκα δὲ τῆς «**εὐτελείας**» τῶν μοναχικῶν ἐνδυμάτων ταῦτα ὀνομάζονται καὶ «ράκη μοναχικά». Τὸ τοιοῦτον δὲν σημαίνει ὅτι τὸ ράσον προῆλθε ἀπὸ τὸ ράκος [6]. Τὸ ράσον ἀπαντᾷ μόνον ἢ καὶ μετὰ οὐσιαστικοῦ, ὡς εἴδομεν, ὁπότε εἶναι μετοχὴ ἐπιθετικῶς λαμβανομένη, ἐν ᾧ τὰ ράκη

[3]) Βλέπε τὴν λέξιν ras, se εἰς τὸ Larousse du XX siècle.

[4]) Σύνταγμα Ράλλη καὶ Ποτλῆ, τόμ. Β' σελ. 665, 666. Ὁ σοφιστὴς Λιβάνιος περὶ τὰ τέλη τοῦ δ' αἰῶνος γράφων πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεοδόσιον τὸν Μέγαν ἐχαρακτήριζε τοὺς μοναχοὺς «μελανειμονοῦντας». Ὁ κατὰ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου ἀκμάσας συγγραφεὺς Εὐνάπιος ὁμιλῶν περὶ τῶν μοναχῶν ὡς διευκολυνάντων τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσβολὴν τοῦ Ἀλαρίχου προσθέτει· «τοιαύτας αὐτῷ τὰς πύλας ἀπέδειξε τῆς Ἑλλάδος ἡ τῶν τὰ ***φαιὰ ἱμάτια ἐχόντων*** ἀκωλύτως προσπαρεισελθοῦσα ἀσέβεια». Ὁ κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα ἀκμάσας ἱστοριογράφος Ζώσιμος λόγον ποιούμενος περὶ τῆς κατὰ τὴν πρώτην ἐξορίαν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ταραχῆς τοῦ λαοῦ γράφει· «ἀπείληπτο δὲ ἡ τῶν χριστιανῶν ἐκκλησία ὑπὸ τῶν λεγομένων μοναχῶν... τὴν τῶν μοναχῶν ἤτουν ἀνακόψαι θρασύτητα... πάντας ἀπέσφαττον, ἕως τὴν μὲν ἐκκλησίαν ἐπλήρωσαν νεκρῶν τοὺς δὲ ἀποδρῶντας διώξαντες κατεκέντησαν ἅπαντας ὅσοι ***φαιαῖς ἔτυχον ἐσθήσεσιν ἠμφιεσμένοι***...» Τὸ φαιὸς σημαίνει ἐδῶ μελαγχροινὸς καὶ μαῦρος. Ὁ Ἀθήναιος τὸ μαῦρο ψωμὶ ὀνομάζει «φαιὸν ἄρτον».

[5]) Σύνταγμα Ρ. καὶ Ποτλῆ Β. σ. 622.

[6]) Μητροπολίτου πρώην Παραμυθίας Ἀθηναγόρα «Τὸ ράσον καὶ ὁ Πάνταινος» σελ. 28 σημ. 2.

συνοδεύονται μετὰ τοῦ ἐπιθέτου «μοναχικὰ» ἢ ἀπαντῶσι καὶ μόνον εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν «ράκος».

Ὁ Νικήτας ὁ Χωνειάτης εἰς τὴν περὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἱστορίαν του ἀναφέρει τὰ ἑπόμενα· «Τὸ μοναδικὸν ᾔτησε σχῆμα... καὶ τῆς πνευματικωτέρας ἀμφιάσεως ἐχούσης τὸ ἀπαράσκευον **τριβωνίου μέλανος** οἱ περὶ τὸν βασιλέα ὁθενοῦν εὐπορήσαντες... ἐπενδύουσι δὲ τὸ **τραχὺ** τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας ἔνδυμα... Τὸ δὲ **ράκος** μὴ ποδῆρες ὂν μήτε μὴν δι' ὅλου τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου καταβαῖνον σώματος εἴα τὰς κνήμας ἀκαλυφεῖς» 7). Ὁ Ἰωάννης Σκυλίτζης γράφει· «ὁ δὲ Κομνημὸς **ράκη μοναχικὰ** περιβαλόμενος, ἐπ' ὀλίγον τε γνωσιμαχήσας, εἴ πως ἀνεθείη τῆς νόσου» 8). Ἄλλως τε ἐὰν πράγματι ἐπρόκειτο περὶ ἐξελίξεως τῆς λέξεως «ράκος» εἰς ράσον δ.λ.δ. περὶ ἑνὸς γλωσσικοῦ μετασχηματισμοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖον ἀχρηστεύεται ἡ πρώτη μορφὴ ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ἡ δευτέρα, δὲν θὰ ἀπήντων κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον ἀμφότεραι αἱ λέξεις—οὐχὶ ἀμφότεραι αἱ μορφαί. — Ἡ περὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν λιτότης καὶ εὐτέλεια τῶν μοναχῶν συνετέλεσεν, ὡς ἤδη ἐσημείωσα, εἰς τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως «ράκη» διὰ τὴν δήλωσιν τῶν μοναχικῶν ἐνδυμάτων. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων λόγων προσθέτω καὶ τὸ ἑξῆς· εἰς τὰς μεταφορὰς τῶν λέξεων ἀπὸ γλώσσης εἰς γλῶσσαν ἢ τοὺς μετασχηματισμοὺς αὐτῶν μεταβάλλονται κυρίως τὰ φωνήεντα. Ἐκ τῆς ἑλληνικῆς π.δ.χ. ἱππίατρος προῆλθε τὸ ἀραβικὸν — κατὰ τὴν μετάφρασιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους — paytar ἐν τῷ ὁποίῳ σώζονται ὅλα τὰ ριζικὰ σύμφωνα τῆς ἑλληνικῆς λέξεως π,τ,ρ. Μετατροπὰς συμφώνων ἀπαντῶμεν· βλέπω, γλέπω, ὄχι ὅμως ρόσα ἀντὶ ρόκα, ἢ ροσάνι ἀντὶ ροκάνι κ.ο.κ. Τὸ ἑλληνικὸν γράμμα κ μεταβάλλεται εἰς c (τσῆ) εἰς τὴν λατινικήν, γαλλικήν, ἀγγλικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας, κινητικός, cinétique, κινηματόγραφος, cinématographe (cinematograph ἀγγλιστί), κένταυρος Centaure κ.λ.π. Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ δὲν σημαίνει ἐξέλιξιν τοῦ ἑλληνικοῦ κ εἰς σ ἀλλὰ παράστασιν τοῦ κ διὰ τοῦ c (τσέ).

Διὰ τί τώρα τὸ rasum, raso (ράζουμ, ράζο) νὰ γίνῃ ράσο; Ὡς γνωστὸν εἰς τὴν λατινικήν, τὴν γαλλικὴν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας τὸ s μεταξὺ δύο φωνηέντων προφέρεται ὡς z, δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Εἶναι ἴσως περιττὸν καὶ νὰ σημειώσω ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τετάρτου αἰῶνος καὶ κυρίως βραδύτερον ἤρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦν πολλὰς λατινικὰς λέξεις προσδίδοντες εἰς αὐτὰς ἑλληνικὴν μορφήν.

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ γραμμαὶ ἐγράφησαν ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐσχάτως περὶ τῆς

---

7) Βιβλίον VII, σελ. 288 (ἔκδ. Βόννης).

8) Migne τόμ. 122 στ. 377.

κληρικῆς περιβολῆς δημοσιευθέντων τὰ ὁποῖα προεκάλεσεν ὁ νέος περὶ περιβολῆς νόμος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας. Κατακλείων τὴν μικρὰν ταύτην μελέτην ὀφείλω νὰ σημειώσω ὅτι τὸ θέμα περὶ τῆς κληρικῆς περιβολῆς τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἐξηντλήθη ἔτι ἀπὸ ἀπόψεως ἱστορικῆς, κανονικῆς, ἀρχαιολογικῆς [9]) καὶ ἄλλης.

[9]) Ἐσχάτως ἀνευρέθησαν εἰς τὰ περὶ τὴν ἀρχαίαν Βαβυλῶνα μέρη τοιχογραφικαὶ παραστάσεις παριστάνουσαι σειρὰν Βαβυλωνίων ἱερέων τῶν ὁποίων τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς δὲν διέφερε πολὺ ἀπὸ τὸ σημερινόν μας καλυμμαύχιον. Εἰς μίαν διάλεξιν γενομένην εἰς τὸ ἐνταῦθα Γερμανικὸν ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον ὁ Γερμανὸς Bittel παρουσίασε τὰς εἰρημένας τοιχογραφίας διὰ φωτεινῶν προβολέων.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

47) ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ΄

Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ «ἀνωνύμου» — «**Ὀκτωβρίῳ** ἔγινε πατριάρχης Διονύσιος ὁ Μουσελήμης εἰς Ἀδριανούπολιν, εὑρισκομένου τότε τοῦ βασιλέως ἐκεῖ, καὶ εἰς τὰς **ἑπτὰ Νοεμβρίου** ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸν ἐμετάθεσαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον...». Καὶ κατὰ Μ. τὸν Ἀθηνῶν «ἐν ἔτει **αχοβ'** (λελανθασμένως, ἀντὶ **1671**), μηνὶ **Ὀκτωβρίῳ** ἐκβληθεὶς τοῦ θρόνου ὁ Παρθένιος, Διονύσιος ὁ Λαρίσσης, ὁ λεγόμενος Μουσελίμης, πατριάρχης ἔγινεν εἰς Ἀδριανούπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν διέτριβεν ὁ κρατῶν καὶ τῇ **η' Νοεμβρίου** ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπέβη τοῦ θρόνου...». Κατὰ ταῦτα ἡ μὲν ἀπὸ μέρους τῆς Πολιτείας προτίμησις τοῦ Διονυσίου Λαρίσσης ἐξεδηλώθη κατὰ **Ὀκτώβριον 1671** ἐν Ἀδριανουπόλει, ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῶν κανονικῶν διατυπώσεων ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς μετάθεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον διενηργήθη τῇ **8 Ν/βρίου l. ἔ.** ἐν Κωνσταντινουπόλει. Εἶναι ἄλλως γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἐκφωνηθεῖσαν τῇ 7 Ν/βρίου ἐναντίον τοῦ Παρθενίου καθαίρεσιν ἐχήρευεν ὁ θρόνος πληρωθεὶς τῇ ἑπομένῃ δι' ἐκλογῆς συνοδικῆς, τῆς ὁποίας μετέσχον καὶ τρεῖς πρώην πατριάρχαι ΚΠόλεως Παΐσιος Α', Διονύσιος Γ' καὶ Μεθόδιος Γ'. Αὐθημερὸν ἐγένετο «τὸ μέγα ὑπόμνημα» καὶ ἡ εἰς αὐτὸ «ἀπόκρισις» [318].

---

318) Bandurii σ. 1002.— ***Μ. Ἀθ.*** Γ' 467.— ***Ὑψηλ.*** 168.— ὅρα καὶ σημ. — Σχετικὰ πρὸς τὴν ἐκλογὴν Διονυσίου Δ' σημειοῖ ὁ **P. Ricaut** (ἔνθα ἀνω-

Ἡ α′ πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου παρετάθη **οὐσιαστικῶς** μέχρις 25 Ἰουλίου 1673, ὅτε οὗτος ἀπεμακρύνθη τοῦ θρόνου ὑπὸ τῆς Πολιτείας, εὐνοησάσης Γεράσιμον τὸν Τορνόβου, κατόπιν καὶ ἐνεργειῶν παρ' αὐτῇ τοῦ Μ. Διερμηνέως Παναγιώτου Νικουσίου, παραπεισθέντος ὑπὸ τῆς ἐχθρικῶς διακειμένης πρὸς τὸν πατριάρχην συζύγου αὐτοῦ. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Διονύσιος δι' ὅλου τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ διηυκόλυνε τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἰδίαν αὐτοῦ ἀνατροπήν, ἀπόδειξις δὲ ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία προβαίνουσα μετ' ὀλίγον—**κατ' Αὔγουστον ἰ. ἔ.**, καὶ ὡρισμένως πρὸ τῆς **14ης** αὐτοῦ — εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Διονυσίου ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν αὐτῆς ταύτην διὰ τῶν ἑξῆς σχετικῶν: «ὁ χρηματίσας πατριάρχης ΚΠόλεως Διονύσιος, οὐκ οἴδαμεν ὅπως τῷ τῆς μετριότητος σεμνυνόμενος προσρήματι, οἷά δη πατριάρχης ἐν ταῖς κατ' αὐτὸν ἐνεργείαις τῇ μετριότητι οὐδέποτε ἔφθη ἐφησυχάσας, ἀεὶ ὑπερβολαῖς ὑπερβολὰς ἐνεργῶν καὶ πλεονεκτήμασι πλεονεκτήματα ἐν πᾶσι κατορθῶν, ἐν λόγοις βαρύς, ἐν ἔργοις ἀτίθασος, ἐν λήψεσιν ἄτεγκτος, ἐν ἀναλώμασι καὶ δαπάναις ἀλόγιστος, ἃ ἐν τοῖς τοῖσδε χρόνοις οὗτος ὁ πολυπαθὴς θρόνος οὐκ ἀνέχεται φέρειν ὑποκείμενος τοσούτοις χρέεσιν, ὡς οὐδέποτ' ἄλλοτε· ἐῶμεν λέγειν τὸ τῆς γνώμης ὑπέρογκον καὶ τὸ τοῦ τρόπου ἀπρόσιτον, ἀνοίκεια παντελῶς ὄντα τῷ πατριαρχικῷ ἀξιώματι καὶ προφανῶς ἀντιβαίνοντα τῇ τοῦ θεσπεσίου Παύλου διαταγῇ, ἐξ' ὧν συμβαίνει τοὺς πάντας ἀποσκιρτᾶν, καὶ τὴν πατριαρχικὴν μεγαλειότητα ὡς τυραννίαν ἀποδιδράσκειν. . . ». Μετὰ τὴν καθαίρεσιν, τιθεῖσαν καὶ τυπικῶς τέρμα εἰς τὴν πατριαρχείαν τοῦ Διονυσίου, οὗτος «ἔφυγε» ἢ μᾶλλον «ἐκρύβη». Πράγματι, καθὰ λέγεται, ὁ Διονύσιος ὡς καὶ πλεῖστοι ἐκ τῆς μερίδος αὐτοῦ, ἅμα τῇ ἐκλογῇ Γερασίμου Β′, κατέφυγεν

τέρω καὶ ἐν Diction. de la théol. catholique III' p. 1431), καὶ ὁ **De la Croix** ἀναφέρων ὅτι «ὁ Ἡρακλείας Βαρθολομαῖος προσήγαγε τὸν νέον πατριάρχην Διονύσιον εἰς τὸν (ἐν Ἀδριανουπόλει) μέγαν βεζύρην εἰπὼν αὐτῷ: αἱ ἀταξίαι καὶ αἱ καταχρήσεις τοῦ Παρθενίου ὤθησαν ἡμᾶς εἰς τὸν παρόντα . . ., μεθ' ὃ ὁ Διονύσιος περιεβλήθη τὸ καφτάνι καὶ ἀνερρήθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρονον ὑπὸ τοῦ τσαούση Βαχῆ» (état présent κ.λ.π. Paris 1714 p. 109 ἑξ.).— Ὁ **Covel** (ἔνθα ἀνωτέρω) σημειοῖ ὅτι ὁ Διονύσιος ἀνῆλθε τὸν θρόνον τῇ 8 Ν/βρίου 1671 περιγράφων ἅμα καὶ τὰ τῆς ἐνθρονίσεως ἐκείνου, καθ' ἣν παρέστη καὶ ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ Γάλλου πρεσβευτοῦ **de Nointel**. (ὅρα καὶ ***Μ. Ἠλ.*** Φωτ. βιβλ. σ. 175 ἑξ.— *Π.* ***Ζερλέντου*** Μεθόδιος κ.λ.π. ὡς ἄνωτ. σ. 7. 8 σημ. 1).— Περίληψιν τοῦ βερατίου Διονυσίου Δ′ ἐξέδωκε γαλλιστὶ μεταφράσας ἐκ τῆς ἀραβικῆς ὁ **J. Aymon** (ἐν Monum. authent. κ.λ.π. ὡς ἄνωτ. σ. 486) καὶ ἐκ τῆς γαλλικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὁ *Μ.* ***Γεδεὼν*** (ἐν Ἐπισήμοις γράμμασι τουρκικοῖς. ΚΠολις. 1910 σ. 98. Ὅρα καὶ ***Π. Ζερλέντου*** ὡς ἄνωτ. σ. 21).

παρὰ τῷ γνωστῷ marquis de Nointel. Ἀργότερον ἀθωωθεὶς ἔλαβε προεδρικῶς πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ τὴν μ/λιν Φιλιππουπόλεως 319).

« ***Ἰουλίου εἰκοστῇ ἐνάτῃ***, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἔγινε πατριάρχης τὸ ***δεύτερον*** Διονύσιος ὁ Μουσελίμης, τὸν δὲ Παρθένιον ἐφυλάκωσαν. . . ». Τὸ ἔτος δὲν σημειοῦται, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ *1676* 320). Κατὰ 8/βριον ἰ. ἕ ὁ Διονύσιος ἐγραφε τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ: « Ἀναγνόντες ἤδη τὴν καθ' ἡμῶν ἀνωτέρω προγραφεῖσαν δῆθεν καθαίρεσιν καὶ καταγνόντες εὐθυβόλως ὑπογράφομεν τὴν ἀναίρεσιν· οἵ γὰρ τὰ τοιαῦτα διαχαράξαντες ἄνδρες φιλόψογοι μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι τὴν ἀλήθειαν, ἢ τὰ καθ' ἡμᾶς ἠγνόησαν δήπουθεν καὶ τοιαύτας ἐξ' ἰδίων μωμοσκοποῦντες τὰς ψευδομόρφους καθ' ἡμῶν ἐρεσχελίας ἔγραψαν ἢ τὰ καθ' ἡμᾶς μὲν οὐκ ἠγνόησαν, τ' ἀληθῆ δὲ γράφειν ἠγνόησαν· ἀνθ' ὧν περ ἐξαλεῖψαι ταύτην οὐδόλως ἔγνωμεν, κατὰ χώραν δὲ σώζεσθαι μᾶλλον πρὸς ἔλεγχον τῶν φιλοψευσαμένων ἐπέγνωμεν» 321). Κατὰ τὸν Καρυοφύλλην: «1676 Νοεμβρίου 30, ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ πατριάρχης κὺρ Διονύσιος καὶ ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιτρόπου (σημ. = Μουσταφᾶ πασᾶ, νεωστὶ διορισθέντος ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀχμὲτ πασᾶ) καὶ ἐβεβαίωσε τὴν πατριαρχίαν εἰς ἑαυτὸν ὄντος κεχαγιᾶ τοῦ Ἀχμὲτ ἀγᾶ». – «1679 Ἰούλιος 29, ἐκρύβη ὁ κὺρ Διονύσιος» διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐμφάνισιν τοῦ ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ Ἀθανασίου καταλαβόντος (2 Αὐγ.) δυναστικῶς τὸν θρόνον. — « 1679. Αὔγ. 25, ἐπιάσθη ὁ κὺρ Διονύσιος ἀπὸ τὸν κεχαγιᾶν Χασὰν ἀγὰν καὶ ἐσφαλίσθη καὶ ἐπλήρωσε κλόπαν 3 πουγγία καὶ ἐλυτρώθη πέρνωντας τὴν Φιλιππούπολιν». Κατὰ ταῦτα ἡ β' πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου διήρκεσεν οὐσιαστικῶς μέχρι τῆς *2 **Αὐγ.** 1679* τερματισθεῖσα καὶ τυπικῶς διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἰακώβου ***(10 ἰ. μ.)***,

319) Ἡ καθαίρεσις ἐν ***Νομ. Συν.*** 269.— Α' Κριτίου σ. 588.— ***Σάθα*** Γ' 599. — ὅρα καὶ Band. 1002.— ***Δυοβουν.*** 90.—Covel ἔνθα ἀνωτ.—***Ἡ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 115 175.— Ricaut ἔνθα ἀνωτέρω.

320) Band. ἔνθ. ἀνωτ.— ***Μ. Ἀθ.*** 468.— ***Ὑψ.*** 176.— ***Θαλασ.*** σ. 23.— Ἡ γνώμη τοῦ ***Μ. Γεδεὼν*** (Π. Πίν. σ. 599) ὅτι ἡ β' πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου διήρκεσε ἀπὸ τῆς 24 8/βρ. 1676 δὲν ἵσταται, δεδομένου ὅτι οὗτος ἤδη κατ' Αὔγουστον ἰ. ἕ. (***Ν. Συν.*** 244. ***Σάθα*** σ. 602) ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ πατριάρχης, ὁ δὲ τὰς ***Ἐκλογὰς τῶν Ἐφημερίδων*** γράψας (περιοδ. Ε. Φ. Συλλ. ΚΠόλεως ΙΑ' σ. 27.— καὶ ***Δελτίον*** ἱστ. ἐθν. ἑταιρ. ὡς ἀνωτ. Β' σ. 280) σφάλλεται σημειῶν ὅτι « 1676 8/βρίου 24 ***ἐπατριάρχευσεν*** (ἀντὶ ***ἐπατριάρχευεν***) ὁ κὺρ Διονύσιος ».

321) ***Α' Κριτίου Κώδ.*** 590.— ***Ν. Συν.*** 270.— ***Σάθα*** Γ' 602.— ***Ἡλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 115.— Ὑπογράφει: « *ὁ Πατριάρχης Διονύσιος οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα* ». Βεβαίως ἡ ἐναντίον αὐτοῦ ἐκφωνηθεῖσα καθαίρεσις εἶχεν ἤδη ἀρθῇ καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνελάμβανε τὸ α' προεδρικῶς τὴν ποιμαντορίαν τῆς μ/λεως Φιλιππουπόλεως· ἀλλ' ὡς φαίνεται ἡ ἀθώωσις αὕτη ὑπῆρξεν ὅλως γενικὴ καὶ ἀόριστος καὶ ὄχι ἀναιρετικὴ τῶν καθέκαστα.

πρὸς ὃν ἔδωκε καὶ κανονικὴν παραίτησιν, πάντως μετὰ τὴν 25 ἰ. μηνός, λαβὼν καὶ αὖθις προεδρικῶς τὴν μ/λιν Φιλιππουπόλεως. Ἐὰν μετέβη καὶ μεταβὰς πόσον χρόνον διέμεινεν ἐκεῖ, ἄγνωστον. Κατὰ 8/βριον 1681 συναντῶμεν αὐτὸν ἐν βασιλευούσῃ, ἀποτυχόντα εἰς ἐνεργείας πρὸς ἀνακατάληψιν τοῦ θρόνου καὶ τῇ 16 ἰ. μηνὸς καὶ ἔτους ἀναχωροῦντα ἐκεῖθεν ἐπὶ ἀποστολῇ εἰς τὰς Παραδουναβείους ἡγεμονίας, ἔνθα κατὰ Ἰούλιον 1682 ἐπέτυχε τὴν συμφιλίωσιν τῶν δύο ἐκεῖ ἡγεμόνων Γεωργίου Δούκα βοεβόδα Μολδοβλαχίας καὶ Ἰωάννου Σερβάνου βοεβόδα Οὐγγροβλαχίας [322]).

Ἐκεῖ μένων καὶ πιθανῶς φιλοξενούμενος παρὰ τῷ τελευταίῳ τούτῳ ἐκλήθη τὸ γ′ εἰς τὸν θρόνον, παραιτηθέντος τοῦ Ἰακώβου [323]). Ὁ Καρυοφύλλης σημειοῖ: «*1682 Αὐγούστου 31* ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιτρόπου ὁ κὺρ Διονύσιος καὶ ἦλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον». Ὁ «κατάλογος τοῦ ἀνωνύμου» ἀναγράφει: «*Ἰουλίου τριακοστῇ*, ἡμέρᾳ τετάρτῃ, πάλιν ἐκάθισε τρίτον Διονύσιος Μουσελίμης ἐλθὼν ἀπὸ Βλάχειαν». Κατ᾿ αὐτὸν καὶ Μ. ὁ Ἀθηνῶν σημειῶν ὅτι «ἐν ἔτει **αχπβ′** παραιτήσαντος τοῦ Ἰακώβου ἐπανῆλθε πάλιν τὸ γ′ Διονύσιος ὁ Μουσελίμης τῇ ***λ′ τοῦ Ἰουλίου***». Ὡσαύτως καὶ ὁ Θαλασσηνὸς καὶ ὁ Δημάρης. Ἡ παρατηρουμένη ἐν τοῖς ἀνωτέρω διαφορὰ τοῦ μηνὸς (30 Ἰουλίου καὶ 31 Αὐγούστου) αἴρεται διὰ τῆς παραδοχῆς ὅτι ἡ μὲν ἐκλογὴ τοῦ Διονυσίου, ***ἀπουσιάζοντος εἰς Βλαχίαν***, διενηργήθη τῇ ***30 Ἰουλίου 1682***, ἡ δὲ ἐνθρόνισις αὐτοῦ (***καὶ ἦλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον***, Καρυοφύλλης) ἀφιχθέντος ἤδη εἰς βασιλεύουσαν καὶ ἀσπασαμένου τὴν χεῖρα τοῦ Ἐπιτρόπου, ἐγένετο τῇ ***31 Αὐγούστου ἰ. ἔ.*** Ἡ σχετικὴ ἀναγραφὴ τοῦ καταλόγου τοῦ «ἀνωνύμου» (***πάλιν ἐκάθισε*** κ.λ.π.) δὲν σημαίνει ἀπαραιτήτως τὴν ***αὐθημερὸν*** ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Διονυσίου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

---

322) **Ricaut** ἔνθ. ἀνωτ.— Δελτίον ὡς ἀνωτ. σ. 299. 300. 303. 304.

323) Γράφων ὁ ἡγεμὼν Ἰ. Σερβάνος πρὸς τὸν διάκονον Χρύσανθον ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1684 ἐσημείου τὰ ἑξῆς σχετικά: «.... Τὰ γραφόμενα καλῶς ἐννοήσαμεν, πλὴν διὰ τὸν παναγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην πρ. ΚΠ. κὺρ Ἰάκωβον, ὅπου μᾶς γράφει ἡ λογιότης σου πῶς ἀδημονεῖ καθ᾿ ἡμῶν, τάχα πῶς ἡμεῖς ἐφανήκαμεν αἰτία ζημίας τῆς αὐτοῦ παναγιότητος, τοῦτο εἰς ἡμᾶς καμμίαν μετοχὴν δὲν ἔχει, διότι καὶ πρῶτα καὶ ὕστερα εἰς τοιαῦτα δὲν ἐβάλαμεν κατ᾿ οὐδένα τρόπον σκοπὸν καὶ γνώμην ποτέ, χωρὶς νὰ προβληθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς ***παραιτήσεως***, νὰ φανοῦμεν αἴτιοι διὰ τὴν ἔξωσιν τῆς αὐτοῦ παναγιότητος ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, καθὼς καὶ ἡ παναγιότης του τυχὸν νὰ τὸ γνωρίζῃ καὶ κοινῶς ὅλοι. Ἀλλὰ κατὰ τὴν περίληψιν τῶν γραμμάτων ὁποῦ εἰς τὰς χεῖράς μας ἔχομεν ὅτι νὰ ***ἀπέλθῃ ἀπ᾿ ἐδῶ ὁ κὺρ Διονύσιος διὰ νὰ πατριαρχεύσῃ γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ, μὲ οἰκειοθελῆ παραίτησιν τοῦ κὺρ Ἰακώβου***, ἐφάνημεν καὶ ἡμεῖς συνδρομηταί....». (Docum. priv. la istoria Romanilor **N. Jorga** part. I′ Bucuresti 1915 σ. 257).

Ἡ γ′ πατριαρχεία αὐτοῦ παρετάθη μέχρι τῆς *10 Μαςτίου 1684*, ὅτε τοῦ Παρθενίου Δ′ ἐν Ἀδριανουπόλει «φιλήσαντος τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιτρόπου» ὁ Διονύσιος «ἐκρύβη» διαμένων πάντοτε ἐν ΚΠόλει. Τῇ 23 Αὐγούστου ἰ. ἔ., ἡμέρᾳ Σαββάτῳ «ἀνταμώθηκαν ὁ Παρθένιος μὲ τὸν Διονύσιον καὶ ἔκαμαν σύνθεσιν εἰρήνης» καὶ κατὰ Μάρτιον (29) 1685 «ἐμάθομεν ὅτι ἐγένετο ἐγκρατὴς τῆς Χαλκηδόνος ὁ κὺρ Διονύσιος καὶ ἔφερον τὸ παράτιον αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ» (Κορυοφ) [324].

Ὁ Διονύσιος μὴ ἀνεχόμενος τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ μετέβη ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἀδριανούπολιν πρὸς ἀνάλογον ἐνέργειαν. Πράγματι δὲ ἐκεῖ κατώρθωσεν ἵνα ἀνέλθῃ τὸ δ′ εἰς τὸν θρόνον, πάντως περὶ τὰ *τέλη Μαρτίου 1686*, ἐφ᾽ ὅσον ἀπὸ 1 Ἀπριλίου ἰ. ἔ. ἔγραφεν ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ἐκκλησιάρχην τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κυρίτζῃ Μανολάκην σχετικὰ προϋποθέτοντα γενομένην ἤδη τὴν ἄνοδον· «ἡμεῖς θείᾳ προνοίᾳ διὰ προσταγῆς τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου ἐλάβομεν τὸν πατριαρχικόν μας θρόνον, διὰ τοῦτο πέμπομεν αὐτόσε τὸν ἱερώτατον μητροπολίτην Κυζίκου, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον παντὸς Ἑλλησπόντου κὺρ Κύριλλον, νὰ ἐπιτροπεύῃ καὶ νὰ βουλώνῃ τὰ γράμματα τῆς αὐλῆς· ἡ δὲ λογιότης σου νὰ ἔχῃς τὴν ἐπιστασίαν ταύτην καὶ νὰ θεωρῆτε τὰ γράμματα ὅπου γράφονται καὶ νὰ σημειώνετε ὄπισθεν «ἐθεωρήθη», διὰ νὰ μὴν γίνεται τίποτε παραδρομή, ἕως οὗ μετ᾽ ὀλίγον νὰ ἔλθωμεν ἀτός μου νὰ σᾶς ἀπολαύσωμεν σωματικῶς». Τῇ 7 Ἀπριλίου ἰ. ἔ. «ἐφίλησεν ὁ κὺρ Διονύσιος χέρι τοῦ βεζύρη» καὶ ἐπιστρέψας εἰς βασιλεύουσαν «ἦλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον» τῇ 7 Μαΐου ἰ. ἔτους (Καρυοφ.). Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἡ πληροφορία Μελετίου τοῦ Ἀθηνῶν ὅτι «τῷ ͵αχπστ′, τῇ *κγ′ τοῦ Σεπτεμβρίου*, πάλιν τὸ δ′ ἐπέβη τοῦ πατριαρχ. θρόνου Διονύσιος ὁ Μουσελίμης» δὲν ἵσταται. Ἡ δ′ πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου παρατείνεται μέχρι τῆς *12 Ὀκτωβρίου 1687*, ὅτε ὁ Ἰάκωβος ἐφόρεσε τὸ γ′ τὸ καββάδιον. Τῇ 17 ἰ. μ. καὶ ἔτους «ἐκρύβη ὁ κὺρ Διονύσιος μαθὼν τὴν πατριαρχείαν τοῦ κὺρ Ἰακώβου παρὰ τοῦ ἐκεῖσε (ἐξ Ἀδριανουπόλεως) ἐλθόντος χασεκῆ ἀγασῆ» (Καρυοφ.). Διαμένων κατ᾽ ἀρχὰς ἐν βασιλευούσῃ, ὕστερον μετέβη καὶ εἰς Ἀδριανούπολιν. Τῇ 29 Δ/βρίου

---

324) Band.— *Μ. Ἀθ.— Θαλασ.* ὡς ἀνωτέρω. — *Δελτίον* κ.λ.π. σ. 304. 307. 308. — *Ἐκκλ. Ἀλ.* Δ′ 399. πρβλ. *παράρτ.* Κ-ΚΒ′ τόμ. 116.— *Δνοβ.* 91. — Ὁ συντάκτης τῶν *ἐκλογῶν τῆς ἐφημερίδος* (περὶ οὗ ὅρα ἐν *Δελτίῳ* ὡς ἀνωτ. σ. 277. 304.) θέτει *1683* ἀντὶ *1682*. Ὡσαύτως καὶ ἄλλοι κατ᾽ αὐτόν. *(Μ. Γεδεὼν* (Π. Πίν. σ. 604.— Vailhé ὡς ἀνωτ. ΙΙΙ′ 1311). Ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ ὀρθοῦ τῆς χρονολογίας *1682* φέρονται α′) ἔγγραφον τοῦ Διονυσίου χρονολογούμενον ἀπὸ *Ἰουνίου 1683* (*Α. Κεραμέως* ἱερ. βιβλ. Δ′ 167), καὶ β′) ἕτερα δύο ἔγγραφα αὐτοῦ χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ *1682* (*Ἡλ. Γενν.* ὡς ἀνωτ. σ. 204).

1688 «συνελήφθη ὁ κὺρ Διονύσιος εἰς τὸ χωρίον Ἀρναούτκιογι Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐφυλακίσθη ἡμέρᾳ ια΄». (Καρυοφ). Πιθανῶς μετέβη ἐκεῖ κάπως ἐνωρίτερον πληροφορηθεὶς τὰς ἐνεργείας τοῦ πρ. Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτου πρὸς κατάληψιν τοῦ θρόνου. Τῇ 8 Ἰανουαρίου 1689 «ἐλυτρώθη τῆς φυλακῆς μὲ ζημίαν ὑπὲρ τὰ ια΄ πουγγία» (Καρυοφ.). Ἐκεῖθεν ἐπιστρέψας εἰς βασιλεύουσαν, ἔνθα συναντῶμεν αὐτὸν κατὰ 8/βριον ἰ. ἔ., ἀνεχώρησεν εἶτα εἰς Βλαχίαν ἀπολαύων τῆς ἰδιαιτέρας ἀγάπης τοῦ ἡγεμόνος αὐτῆς Κωνσταντίνου Πραγκοβάνου τοῦ Βασαράβα [325]).

Διαμένων ἐν Βουκουρεστίῳ εἶδε καὶ αὖθις τὸ ε΄ ἐκδηλουμένην πρὸς αὐτὸν τὴν εὔνοιαν τῆς Πολιτείας κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ ὡς ἄνω ἡγεμόνος παρὰ τῷ ἐκεῖ διατρίβοντι τότε Μ. Βεζύρη, ὅστις «καὶ φορῶντάς τον καβάδι τὸν ἔστειλεν εἰς βασιλεύουσαν». Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην, «ἦλθεν ὁ Διονύσιος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, κἀκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ γράμματα συστατικὰ πρὸς τὸν καϊμακάμην διὰ νὰ πατριαρχεύσῃ, κἀκείνου τῇ συνάρσει ἐπέβη τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, παρὰ γνώμην καὶ εἴδησιν καὶ μητροπολιτῶν καὶ κληρικῶν καὶ ὅλου τοῦ χριστωνύμου πληρώματος». Ἡ ε΄ αὕτη πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου διῆλθε διὰ μέσου σάλου φοβεροῦ, καταλήξασα εἰς τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, δι' ἐνεργειῶν συντόνων καὶ ἐπιτυχῶν τοῦ πρ. ΚΠόλεως Καλλινίκου καὶ τῶν ἀρχιερέων, ἐπὶ τούτῳ μεταβάντων εἰς Ἀδριανούπολιν. Κατὰ τὸν «ἀνώνυμον» — «ὁ κὺρ Διονύσιος ἔλαβε τὸ πατριαρχεῖον καὶ πέμπτον καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν ἔφυγεν ὁ κὺρ Καλλίνικος καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἀδριανούπολιν· εἶτα ἐκίνησε καὶ ὁ κὺρ Διονύσιος καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἀδριανούπολιν μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐξώσαντες τὸν κὺρ Διονύσιον τοῦ θρόνου προσεκαλέσαντο τὸν κύρ Καλλίνικον. . .». Κατὰ τὸν Καισάριον Δαπόντε «οἱ ἀρχιερεῖς μαθόντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ἐπιτρόπου εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ πέρνοντες τὸν κὺρ Καλλίνικον πατριάρχην ἦλθον εἰς Ἀδριανούπολιν· ἐκίνησε καὶ ὁ Διον. μὲ τέσσαρας ἀρχιερεῖς, μὲ τὸν Νεόφυτον Ἡρακλείας, μὲ τὸν Γαβριὴλ Χαλκηδόνος (ὁ ὁποῖος ἐχρημάτησεν ὕστερον οἰκουμενικὸς πατριάρχης) καὶ μὲ τὸν Δέρκων τὸν Νικόδημον καὶ μὲ τὸν Γάνου καὶ Χώρας καὶ ἐπῆγε κατόπιν τους καὶ φθάνοντες ἐκεῖ τοὺς ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι κοσμικοὶ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ὅμως οἱ περισσότεροι ἦσαν μὲ τὸ μέρος τοῦ Καλλινίκου· καὶ ἔπεσαν εἰς κρίσεις. . . . ὁ κὺρ Δ. εἶχε βοηθὸν τὸν Μπασαραμπανβόδα. . . εἰς ὅλον τὸ ὕστερον ὅμως ἐνίκησε τὸ μέρος τοῦ κὺρ Καλλινίκου καὶ τὸν ἀποκατέστησαν πατριάρχην, ὁ δὲ κὺρ Διονύσιος

---

325) *Δελτίον* ὡς ἀνωτ. σ. 282. 309. 311. 315.— **Band.** 1003.— *Μ. Ἀθ.* 468.— ***Θαλασ.*** 23.— ***Α. Κεραμέως*** ἱερ. σταχ. Δ΄ 71.

ἐπαραμέρισε». Τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐν Ἀδριανουπόλει ἐκδοθὲν ἀπὸ 1 Μαΐου 1694 «***συνοδικὸν θέσπισμα***», ἀναφερόμενον εἰς τὴν «κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ πεντάκις τοὺς οἴακας τῆς ἀποστολικῆς ὁλκάδος ἁρπάσαντος καὶ πεντάκις ἐλθοῦσαν παρ᾽ ὀλίγον αὐτὴν καταδῦσαι ἐπίβασιν τοῦ πατριάρχου Διονυσίου» καὶ εἰς τὴν «τῇ ἐξ ὕψους εὐμενείᾳ, ἐκκλησιαστικῇ πάσῃ ψήφῳ ἔξωσιν» αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, ποιεῖται λόγον σὺν ἄλλοις καὶ πῶς «ἀνηκέστοις συμφοραῖς καὶ ἐπηρείαις τό τε κοινὸν ἐτρυχώθη παρ᾽ αὐτοῦ (τοῦ Διονυσίου) καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἄρδην ἀνέστραπται, ὥστε τὴν αὐτοῦ τυρρανίδα μὴ δυναμένους ἐνεγκεῖν οὐκ ὀλίγους ἄνδρας ἐκ τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου, λίαν ἀξιολόγους, ἀφέντας καὶ παραιτησαμένους τὰς ἰδίας ἐπαρχίας, ἃς εἰλήχασι νομίμως καὶ κανονικῶς, εἰς ἀλλοδαπὰς ἀπιέναι φυγὴν αὐθαίρετον ἐπανελομένους, ἐν ἄλλοις ἐστηλίτευται, τὸ δὲ δὴ μέγιστον καὶ μνήμῃ μηδέποτε ληξούσῃ παρατέθειται εἰς αἰῶνα ὑπὲρ ὧν ἐρραδιουργήσατο βλασφημούμενος [326]).

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ε′ ταύτης πατριαρχείας τοῦ Διονυσίου τὸ ὡς ἄνω «συνοδικὸν θέσπισμα» χαρακτηρίζει αὐτὴν γενικῶς ***ἑξάμηνον ἐπεμβάτευσιν*** ἄνευ καθορισμοῦ τινος καὶ μνείας τοῦ χρονικοῦ ἰδίως σημείου, ἀφ᾽ οὗ ἤρξατο αὕτη ὑπολογιζομένη. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι ὁ Διονύσιος διέτριβεν ἐν Βουκουρεστίῳ ὡς ***πρώην ΚΠόλεως*** πρὸ τοῦ Αὐγούστου 1693 [327]) καὶ ὅτι κατὰ τὸν ***μῆνα τοῦτον*** ἀπέστειλε τῷ Ἀλεξανδρείας Γερασίμῳ τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἤτοι τὸ ἀγγελτικὸν περὶ τῆς γενομένης καὶ αὖθις ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον

---

[326]) ***Ὑψηλ.*** 216. 217.— *Δυοβ.* 92.— **Band.** 1003.— ***Σάθα*** Γ′ 50. 51.—Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ἐπιστολαὶ ρ′ ὑπὸ *Θ.* ***Λιβαδᾶ.*** Τεργέστη. 1879 σ. 121 ἑξ.—***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ′ τόμ. ὡς ἀνωτ. σ. 100.— Ὁ Ἀλ. Μαυροκ. γράφων τῷ Ἀγχιάλῳ Δανιὴλ προέτρεπε αὐτὸν ὅπως ἔλθῃ εἰς Ἀδρ/πολιν καλούμενος «παρὰ τῆς ὁμηγύρεως τῶν ἀρχιερέων, τῆς ἀθροισθείσης ἐνθαδὶ ὑπὲρ τῆς ἐξώσεως τοῦ κατὰ παραχώρησιν αὖθις ἐπιπηδήσαντος τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ Διονυσίου καὶ τῆς παραλύσεως τῆς τυρρανίδος αὐτοῦ, τῆς ἀνυποίστου καὶ πανωλέθρου.... οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ παντός, καὶ αὐτῆς τῆς μητρὸς ἡμῶν, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.... κινδυνεύει δὲ ἢ Διονύσιον ἀπελαθῆναι ἢ τὴν ὁμήγυριν ἄρδην ἀπόλλυσθαι....» (***αὐτόθι*** σ. 120).

[327]) Τὸν Διονύσιον συναντῶμεν ὡς ***πρ. ΚΠόλεως*** φιλοξενούμενον κατὰ Ἰανουαρίου 1691 ἐν Κούρτῃ τῆς Οὐγγροβλαχίας, κατὰ Ἰούνιον 1693 διατρίβοντα ἐν Βουκουρεστίῳ, ὡς ἐν ἐνεργείᾳ δὲ πατριάρχην κατὰ Ἰούλιον ἰ. ἔ., καίτοι προσεκτικωτέρα ἀνάγνωσις τοῦ σχετικοῦ ἐγγράφου, ἐν ἀντιπαραβολῇ μάλιστα πρὸς ἔγγραφον τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου ἀπὸ Μαρτιου 1702, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ κατὰ Ἰούλιον 1693 ὁ Διονύσιος διέτριβεν ἐν Βουκουρεστίῳ ὡς ***πρ. ΚΠόλεως.*** (Docum. privat. κ.τ.λ. ὑπὸ ***Α. Κεραμέως*** ὡς ἀνωτ. σ. 455.— Docum. privat. κ.λ.π. ὑπὸ **N. Jorga** ὡς ἀνωτ. σ 277. 285. 293. 294. 349.) Πρβλ. καὶ ***Σάθα*** Γ′ 519.

γράμμα [328]. Ὑποθέτομεν ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἀπεστάλη ἐκ Βλαχίας εὐθὺς ὡς ἐφόρεσεν ἐκεῖ τὸ «καβάδι», καὶ συνεπῶς πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ εἰς βασιλεύουσαν, ἔνθα κατέφθασεν δι' Ἀδριανουπόλεως κατὰ 8/βριον 1693, πιθανῶς ἀρχὰς αὐτοῦ, ὁπότε αὐτὸς μὲν ἔλαβεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τὸ πατριαρχεῖον ὑποστηριζόμενος ὑπὸ ἀρχιερέων (οἷοι οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες) καὶ ἀρχόντων (ὡς οἱ ἀνωτέρω σημειούμενοι κοσμικοί), ὁ δὲ πατριάρχης Καλλίνικος ἀνεχώρησεν εἰς Ἀδριανούπολιν μετὰ τῆς μερίδος αὐτοῦ πρὸς διαμαρτυρίαν παρὰ τῷ ἐκεῖ ἄρχοντι. Καθ' ἡμᾶς, ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ τούτου σημείου — ***Ὀκτώβριος 1693*** — ἄρχεται ἡ «ἑξάμηνος ἐπεμβάτευσις» τοῦ Διονυσίου διήκουσα μέχρις ***Ἀπριλίου 1694***, ὅτε ἐξωσθέντος τούτου ἀνέλαβε καὶ αὖθις ὁ Καλλίνικος τὴν πατριαρχείαν. Καὶ ἔτι ἀκριβέστερον ἡ ε' αὕτη πατριαρχεία τοῦ Διον. ὑπολογιστέα ***ἐννεάμηνος*** μέν, ἀφ' ἧς ἡμέρας πολιτικῶς διὰ τοῦ Μ. Βεζύρου ἐνδυθεὶς ἐν Βλαχίᾳ τὸ καββάδιον ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐν ἐνεργείᾳ πατριάρχης (Ἰούλιος ἢ Αὔγ. 1693), ***ἑξάμηνος*** δέ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ μερίδος ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων ἐν ΚΠόλει ὑποστηριζόμενος κατέλαβε τὸ πατριαρχεῖον φυγόντος τοῦ Καλλινίκου (8/βριος 1693). Ἐξωσθεὶς τοῦ θρόνου ***κατ' Ἀπρίλιον 1694*** μετέβη καὶ πάλιν διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βλαχίαν ἀποθανὼν ἐν Τριγοβίστῳ τῇ 23 Σ/βρίου 1696 καὶ ταφεὶς ἐν τῇ ἱ. μονῇ τοῦ Ῥάδουλβόδα, χαραχθέντος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἑξῆς ἐπιτυμβίου: [329]

[328]) ***Α. Κεραμέως*** ἱεροσολ. βιβλιοθ. Α' 450.

[329]) Docum. priv. κ.λ.π. **N. Jorga** ὡς ἀνωτ. σ. 304, 314.— Ὑψηλ. 217.— ***Γεδεὼν*** 604.— *Σάθα* Γ' 58. 81.

Περὶ ***Διονυσίου*** Δ' ὅρα καί: ***Ὑψηλ.*** 168. 184. 185. 191.—*Μαθᾶς* 219 ἑξ.—***Ζαβίρα*** ὡς ἀνωτ. σ. 258.— ***Βυζ.*** Β' 537. 538.— *Γεδεὼν* 595. 599. 604. 605. 610.— ***τοῦ αὐτοῦ*** χρον. πατρ. ναοῦ σ. 112.— ***Σάθα*** Γ' 12. 14. 18. 34. 73. 84. 85. 86. 99. 472 482. 599. 602-4.— ***τοῦ αὐτοῦ*** Νεσελλ. φιλολ. σ. 384.— *Δελικάνη* Β' 159. 165. 389. 390. 393. 557. 559. Γ' 340. 344. 782. 784. 785.—***Γ. Μαζαρ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 476. 526. 545.— ***Ἑλληνικὰ*** Β' 388.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Α' 86. 88. 104. Δ' 399. 480. ΙΘ' 68. 104. 523. Κ' 36. 196. ΚΓ' 507. ΚΖ' 539. — ***Ι. Βελλούδου*** Χρισόβουλλα κ.λ.π. σ. 56. 65. 69.— ***Παράρτ.*** ΙΖ' τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 35 71. καὶ Κ-ΚΒ' τόμ. σ. 115. — ***Θεολογ.*** Δ' 181. — ***Ὀρθοδ.*** Γ' 30. — Ἐκκλ. ἱστ. ***Φ. Φαφείδου*** Γ' α' 80. 95. 101. 111. 196.— **N. Jorga** Docum. privat. ὡς ἀνωτ. σ. 214. 217. 219. 237) ***Α. Κεραμέως*** Docum. priv. ὡς ἀνωτ. σ. 202.— ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱερ. σταχ. Α' 276. 277. 297. 348. ἱεροσολ. βιβλ. Α' 335. 343. 442. 446. Δ' 22. 373.— **Le Quien** Ι' 344. 348.— **Vailhé** 1311.— ***Ἠλ. Γενν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 175. 178. 204. 209. 213. 214. 243.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** Θ' 404.— Journal **d'Antoine Galland**. pendent son séjour à C/ple éd. Ch. Shefer. Paris. 1881. t. I' p. 54. 159. 162. 181.— **V. Langlois** ὡς ἀνωτ. σ. 48. 71.— **H. Omont** mss. archéol. κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 177. ***Ε. Κρητικίδου.*** περίβασις κ.λ.π. ὡς ἀνωτ. σ. 83.

Τύμβος ὧδε, ξένε, ἀνέρα θεῖον Διονύσιον
Πάτριαρχον κεύθει, ἡμετέρων τὸ κλέος,
οὗ ἀρετὴ πολύολβος γῆν ἐπέπτατο πᾶσαν
καὶ ψυχὴ μακάρων ἀμφιπολεῖ θαλάμους.

*
* *

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Διονυσίου τοῦ Δ' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης 340).

Καὶ φυτὸν ἀεὶ ῥίζης πέφυκε χρῆζον, ἐξ ἧς πηγαὶ τῆς ζωῆς ἀνατρέχειν τῷ ὅλῳ, καὶ ποταμὸς πηγῆς δεῖται τῆς καταρκτικῆς ἐκείνου συστάσεως, καὶ ποταμῶν εἰσροῆς τὸ θαλάσσιον πέλαγος, ἐξ ἧς εὐρύνεται λιμναζόμενον καὶ μηκυνόμενον παρεκτείνεται, καὶ συνόλως εἰπεῖν ἁπαξάπαντα τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ἀναγκαίως θηρεύειν πέφυκεν. Αἱ γὰρ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια ζητεῖται τῶν ὄντων, φησὶν ὁ φιλόσοφος, ζητεῖται μέν τοι γε, οὐ μόνον κατ' αὐτὸ τὸ εἰδέναι τοῖς ἐπιστήμοσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς προηγουμένως κατὰ τὸ ἐνυπάρχειν τῆς φύσεως, καὶ γὰρ μή που προϋπαρξάσης ἀρχῆς τὰ ἐκτὸς ἀρχῆς συνίσταται, μήτε τὰ κατὰ φύσιν φημί, μήτε τὰ κατὰ τέχνην κινούμενα, μήτ' αὐτὰ δήπου τὰ κατὰ θέσιν τινὰ ἢ προαίρεσιν συνιστώμετα, Διὸ κρηπῖδος οἰκία χωρίς, ἀνεξάρτητος, καὶ σῶμα δίχα κεφαλῆς ἀνοργάνιστον, ἀλλὰ γε μὴν καὶ στρατόπεδον στρατηγοῦ· χωρὶς ἀσυγκρότητον καὶ ποίμνιον ποιμένος ἄνευ ἀσύντατον. Θάτερον γὰρ θατέρου τὰ πρός τι πως ἔχοντα καὶ παράλληλα διαμένειν οὐ δύνανται. Κατὰ ταῦτα μὲν οὖν ἀναλόγως καὶ ἡ πνευματικὴ τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας καθόλου ποιμαντορία τὸν ἀρχικὸν ποιμένα ἀρχὴν εἴωθεν ἐπιζητᾶν ἀναγκαίως, ἐξ οὗ περ ὁλικῶς πως, ὡς ἀπὸ κοινῆς εὐταξίας ἀρχῆς, δέον ἀποσιφτᾶν τὰς κατὰ μέρος ἀξίας καὶ εὐταξίας, τῆς ἐκλησιασκικῆς ἐνθέου διακοσμήσεως, καὶ συναρμολογουμένας ἀλληλουχεῖσθαι καὶ ἐνεργεῖν καταλλήλως, τήν τε οἰκείαν διαγωγὴν δι' ἀλλήλων, τὰς τελευταίας διὰ τῶν πρώτων δηλαδή, ἐπὶ τὰ ἔτι πρότερα, καὶ δι' ἐκείνων ἐπὶ τὰ πρώτιστα, καὶ διὰ τῶν πρωτίστων ἐπὶ τὴν μίαν καὶ κορυφαίαν ἀρχὴν ἐσχηκέναι, καὶ δι' αὐτῆς περισφίγγεσθαι καὶ ἀμεταπτώτου ἀεὶ περισώζεσθαι. Τὸ μὲν γὰρ ἄμοιρον ἀρχῆς καὶ ἄτακτον ἐστὶ καὶ ἀκόσμητον, ἀνθ' ὧν καὶ ἄστατον καὶ ἀσύστατον, τὸ δὲ εὐφυῶς ἀκροτάτης ἐξηρτημένον ἀρχῆς, κόσμιον δή που καὶ τεταγμένον καὶ εὐσταθὲς τυγχάνει καὶ ἀδιάπτωτον. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ πατριαρχικὸς οὗτος ἀποστολικός τε καὶ οἰκουμενικὸς θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τέως ἀναγκαίως ἐπιζητεῖ ταύτην τὴν ὑπεριδρυμένην οἰκείαν ἀρχήν, ὡς ἐστερημένος μένων αὐτῆς διὰ τὸ ἐξωσ-

340). ***Κώδιξ Α' Κριτίου*** σ. 425.— ***Ν. Συναγ.*** 85.— ***Σάθα*** Γ'. 599.— ***Μαζαράκη*** σ. 366.— ***Π. Ζερλέντου*** ὡς ἄνωτ. σ. 19. — Δὲν γνωρίζομεν τίνες οἱ ὑπογράψαντες τὸ «ὑπόμνημα» τοῦτο, μὴ περισωθέντων τῶνἀρχ/κῶν ὀνομάτων· δυνάμεθα ὅμως νὰ συναγάγωμεν ταῦτα ἔκ τινος ἄλλης πράξεως, γενομένης ἐπὶ Διονυσίου κατὰ ***Ν/βριον 1671*** καὶ ὑπογραφομένης ὑπὸ τῶν: Ἡρακλείας ***Βαρθολομαίου*** — Κυζίκου ***Μητροφάνους*** — Νικομηδείας ***Νεοφύτου*** — Χαλκηδόνος ***Ἱερεμίου*** — Ἀδριανουπόλεως ***Νεοφύτου*** — Ρόδου ***Ἰωακεὶμ*** — Ἀθηνῶν ***Ἀνθίμου*** — Λαρίσσης ***Ἰακώβου*** — Δρύστης ***Μεθοδίου*** — Προϊλάβου ***Λαυρεντίου*** — Φιλιππουπόλεως ***Γαβριὴλ*** καὶ Λιτίτζης ***Θεοδοσίου*** (***Α. Κεραμέως*** ἱερ. βιβλ. Α' 348).

θῆναι συνοδικῶς τὸν κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ διαφθείραντα αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι πατριάρχου κακο-Παρθένιον, ἕνεκεν τῶν πολλῶν καὶ δεινῶν ἐγκλημάτων αὐτοῦ, κατὰ τὴν κατ' αὐτοῦ γραφεῖσαν καθαίρεσιν, ἡμεῖς οἱ καθευρεθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, ἀξιώσει τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν τιμιωτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων ταύτης τῆς κλεινῆς πολιτείας, ψήφους κανονικὰς προβαλεῖν συνηνέσαμεν ἐπὶ τῷ ἐκλέξαι κοινῶς καὶ ἀξιόλογον ἄνδρα καὶ πρόσφορον, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀξιόθρονον, ὅστις ἀξίως ἐπὶ τὴν πρωτιστεύουσαν ταύτην ἀποστολικὴν καὶ οἰκουμενικὴν προβιβασθεὶς καθέδραν καὶ τὴν κοινὴν ἀναλαβὼν πηδαλιούχησιν, δυνηθῇ λόγῳ καὶ φρονήσει καὶ ἐμπειρίᾳ καταστορέσαι καὶ κατευνάσαι τὸν νῦν περὶ τὴν Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀγριαινόμενον κλύδωνα καὶ τὴν ἱερὰν ὁλκάδα προσαγκυρῶσαι, χειμαζομένην δεινῶς, καὶ συχνοῖς ὅσοις κατακλυζομένην τοῖς κύμασι· καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διααύπωσιν πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Λαρίσσης, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κὺρ Διονύσιον, δεύτερον δὲ τὸν Σμύρνης Μακάριον, καὶ τρίτον τὸν Χριστιανουπόλεως Εὐγένιον. Ὅθεν καὶ εἰς ἔνδειξιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχοα', Νοεμβρίου η'.

*
* *

Ἀπόκρισις Διονυσίου Δ' εἰς τὸ μέγα μήνυμα τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ 341).

«Ἐξουσία οὐκ ἔστιν οὐδεμία εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ ἄνωθεν ὡς δώρημα τέλειον παρεχομένη, ὥστε καὶ ὡς ὀφειλόμενον ἀποδέχεθαι χρὴ μετὰ χαρᾶς πάντας τοὺς λόγους τὰ καθ' ἑαυτὸν μετερχομένους καὶ μὴ ἀντιτείνειν οἷς ὁ Θεὸς ἐκάλεσε καὶ ἐδικαίωσε καὶ ἐδόξασε· πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, φησί, παρ' ἀνθρώπων λαμβανόμενος καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὑψηλοτάτου οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως προστάτου ἀμοιρήσαντος γνησίου καὶ νομίμου ἅτε τοῦ Π α ρ θ ε ν ί ο υ... (τὸ καὶ τό), συνηθροίσθη ὑπερτελὴς σύνοδος ἀρχιερέων, κληρικῶν τε καὶ ἀρχόντων καὶ λοιπῶν ἄλλων χριστωνύμων καὶ ὁδηγηθεῖσα θεόθεν, μετὰ τὸ γενέσθαι τὰς κανονικὰς ψήφους, ἐξελέξατό με καὶ ἀνελά-

---

341) ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** ΙΓ' (1893) σ. 171.— ***Ρωμανὸς ὁ Μελῳδός*** θρησκ. σύγγραμμα ἐκδ. ἐν Παρισίοις τόμ. Α' (1932) σ. 250.— ***Ν. Ἑλληνομν.*** Γ' 447.— Τοῦ ὡς ἄνω ἐγγράφου προτάσσεται: «*Ὅταν ἔλαβεν ὁ κὺρ Διονύσιος ὁ Βυζάντιος τὸ μέγα μήνυμα περὶ τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας τὴν ἀπόκρισιν. 1671 Νοεμβρίου 7* ». Δεδομένου ὅτι ἡ ***ἐκλογὴ*** διενηργήθη τὴν 8 ἰ. μ. καὶ ἕ. καὶ ὅτι φυσικῶς ταύτῃ ἕπεται τὸ ***μέγα μήνυμα*** καὶ εἶτα ἐπακολουθεῖ ἡ ***ἀπόκρισις,*** καθίσταται ἀναντίρρητον ὅτι λελανθασμένως σημειοῦται ἡ ὡς ἄνω ἡμερομηνία *(7 Ν/βρ.)*. Ἄλλως τε ἐν φ. 242β τοῦ ὑπ' ἀρ. 276 χειρογράφου τῆς ἐν Ἱεροσολ. πατρ. βιβλιοθήκης σώζεται ἡ αὐτὴ ὡς ἄνω ***ἀπόκρισις*** χρονολογουμένη ὑπὸ *8 Ν/βρ. 1671* (***Α. Κεραμέως*** ἱερ. βιβλ. Α' 351). Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ χειρογράφου τούτου μοὶ ἀπεστάλη τῇ πρόφρονι διαθέσει τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μαδάβων κ. Μελίτωνος, Τοποτηρητοῦ τοῦ πατριαρχ. θρόνου Ἱεροσολύμων, ᾧ τινι καὶ εὐχαριστῶ θερμῶς.

θετο ἀπὸ τῆς μητροπόλεώς μου Λαρίσσης μετατεθεῖσα εἰς τὸν ἁγιώτατον καὶ ὑψηλότατον οἰκουμενικὸν θρόνον, ἰδοὺ δέχομαι τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν καὶ πρόσκλησιν δεόμενος τοῦ πάντα δυναμένου Θεοῦ δοῦναί μοι ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἀδιάπτωτον καὶ ἀμετάβλητον εἰς τὸ ποιμᾶναι εὐαγγελικῶς καὶ ἀποστολικῶς τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ παντουργοῦ Πνεύματος λογικὴν ταύτην ποίμνην καὶ κατὰ κανόνας ἰθύνειν αὐτὴν καὶ τὴν οἰκείαν ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων προτιθέναι ψυχήν, ἀδικουμένων προκινδυνεύειν, θλιβομένους ψυχαγωγεῖν, τοῖς ἐνδέεσι τὴν δυνατὴν ἐπάγειν παράκλησιν, τοῖς σκανδαλιζομένοις συμπάσχειν, τύπον ἀρετῆς καὶ εὐταξίας δι' ἐμπράκτου πολιτείας πᾶσι διαγινώσκεσθαι καὶ παραστῆσαι αὐτὴν ἄσπιλον καὶ ἀμόλυντον ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φρικτῇ τοῦ Χριστοῦ παρουσίᾳ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Φεῦ τῆς ἀγγελίας, βαβαὶ τοῦ ἐγχειρήματος! πέρα τῆς ἐμῆς ἰσχύος καθέστηκεν ἡ ἐγχείρησις· καὶ γὰρ ὁ τῆς θεολογίας νοῦς ἔφριττεν ὅλως αἰδούμενος τῆς ἱερατείας τὸ θεῖον ἀξίωμα παρεικάζων τε τὸ ὑπήκοον πολυμόρφῳ τινὶ θηρίῳ μετὰ διαφόρων τροφῶν διαιτωμένῳ καὶ διοικήσεων, πολλῷ μᾶλλον τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν ἐκπλαγῆναι ταραττομένην ἐπὶ τῷ τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας ἀγγέλματι, ἐπείπερ δὴ κέκτηται τὸν κίνδυνον τρίπλοκον: τὸ δυσκάθεκτον τοῦ ποιμνίου, τῶν ἀντιπάλων τὴν ὕπουλον πάλην καὶ τοῦ ὀχληροῦ καὶ μεγίστου χρέους τὸ δυσβάστακτον βάρος. Πάντοθεν πένθος δεινὸν καὶ πέρα δεινῶν ὑπάρχει τὸ ἐγχείρημα· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐγαζόμενος τὴν σύμφωνον ἐκλογὴν τῶν παναγιωτάτων μοι πατέρων τῶν πρώην πατριαρχευσάντων, τοῦ τε παναγιωτάτου πατριάρχου κὺρ Παϊσίου, τοῦ πατρὸς φημὶ τοῦ ἡμετέρου αὖθις πατριάρχου κὺρ Διονυσίου, τοῦ τε πατριάρχου κὺρ Μεθοδίου, τῶν τε πανιερωτάτων συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ὁμοῦ τε καὶ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων ὁμοφώνως προσκαλούντων με ποιμένα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ ὀφθαλμὸν ἄγρυπνον, οἷς πλουσίας καὶ μεγίστας καθομολογῶν οἶδα τὰς χάριτας καὶ πρὸς τούτοις μεμνημένος τοῦ «ἡ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» καὶ «τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις παρὰ παντοκράτορι Θεῷ δυνατὰ πέφυκε» καὶ «ὅπου δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν», ὑπετάγην τῷ Κυρίῳ καὶ τοῖς θεοφιλέσιν αὐτῶν προστάγμασιν, ὧν ταῖς παναγίαις ἐντεύξεσιν ἀξιώσαιτό με ὁ μέγας ἀρχιερεὺς καὶ παμβασιλεὺς Κύριος εὐάρεστος γενέσθαι αὐτῷ καὶ πᾶσι τοῖς φοβουμένοις τὸ πανάγιον ὄνομα».

('Ακολουθεῖ)

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΚΠΛΗΡΟΥΝΤΟΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΑΠΟΚΡΙΣΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗι ΡΩΜΟΥΝΙΚΗι ΕΚΚΛΗΣΙΑι

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΤΩι ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩι ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΗι
ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι ΦΩΤΙΩι ΤΩι Β΄
ΣΟΦΩι ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦΩι ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΕΜΟΙ ΔΕ ΠΑΝΣΕΒΑΣΤΩι ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΗι
ΕΥΛΑΒΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ ἐν Φαναρίῳ Κωνσταντινουπόλεως Μετόχιον τοῦ Π. Τάφου ἀνάγει [1]) την ἑαυτοῦ ἱστορίαν, κυρίως εἰπεῖν, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνος.

Γεώργιος ὁ Καντακουζηνός, γόνος τῆς γνωστῆς, πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Βυζαντινῆς οἰκογενείας [2]), καθ' ἃ μαρτυ-

---

[1]) ***Δοσιθέου Ἱεροσολύμων***: περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχευσάντων. — ***Α. Ὑψηλάντου***: Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν. — ***Α. Π. Κεραμέως***: Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη τ. 4. — ***Γρηγορίου Παλαμᾶ***: Ἱεροσολυμιάς. — ***Μ. Ι. Γεδεών***: Ἐκκλησίαι τῶν Ὀρθοδόξων σελ. 88.— ***Ἀρχ. Χρ. Παπαδοπούλου***: Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

[2]) Ἡ Βυζαντινὴ οἰκογένεια τῶν Καντακουζηνῶν ἀναφαίνεται ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς ὀλίγον πρὸ τοῦ 1200, μόλις δὲ εἰκοσαετίαν κατόπιν τῆς πρώτης ἐμφανείας αὐτῶν, παρουσιάζονται ὁ Ἰωάννης καὶ Μιχαήλ, πατὴρ καὶ υἱός, δεσπόζοντες μεγάλου

ρεῖ ὁ γνωστὸς τῶν Ἱεροσολύμων μέγας Πατριάρχης Δοσίθεος ὁ Β΄, ὁ Νοταρᾶς (1669-1707), ἐκέκτητο ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο οἴκους, ἕνα ἐν Μουχλίῳ, ἐκεῖ ὅπου σήμερον τὸ Ἰωακείμειον Παρθεναγωγεῖον [1]), καὶ ἕτερον ἐπιφανῆ ἐν Φαναρίῳ, ὅπου τὸ Ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον, ἐν ᾧ καὶ ναὸς οἰκογενειακὸς ὑπῆρχεν «ὅσος ἦν ἀρκετὸς εἰς τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας καὶ ὅσον χωρεῖν τὸν ἱερέα πρὸς τὸ τελεῖν τὴν θείαν λειτουργίαν».

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι δυσκόλως ἢ μᾶλλον οὐδαμῶς ἐπετρέπετο εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἡ οἰκοδομὴ νέων ναῶν ἐν τόποις ὅπου προϋπῆρχον παλαιοί, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ ναΐσκος οὗτος προϋπῆρχε τῆς ἁλώσεως ὡς εὐκτήριον οἰκογενειακὸν παρεκκλήσιον. Τὸν ναΐσκον ἀκριβῶς τοῦτον μετὰ τοῦ ὕπερθεν αὐτοῦ κήπου καὶ τῶν δωματίων, ***Θεοφάνης ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων*** (1608-1644) ἠγόρασε καὶ κατέστησεν αὐτὸν Μετόχιον τοῦ Π. Τάφου, πρὸς διαμονὴν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρχομένων Ἁγιοταφιτῶν [2]).

Κατ' Αὔγουστον τοῦ 1640, ἐπισυμβάσης μεγάλης πυρκαϊᾶς ἐν Φαναρίῳ, ἐκάη καὶ ὁ ναὸς οὗτος, μεσιτείᾳ δέ, παρακλήσει καὶ δαπάνῃ τῶν πρωτομαγιστόρων τῆς συντεχνίας Γουναράδων, ἀνηγέρθη καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ὡς καὶ πρότερον κατὰ τὸ σχῆμα, δι' ὃ καὶ συνεπείᾳ τῆς στενότητος αὐτοῦ, θανόντα τὸν Πατριάρχην Θεοφάνην τὴν 15 Δεκεμβρίου 1644 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκήδευσαν αὐτὸν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ, τοῦ νεκροῦ ταφέντος ἐν τῇ Μονῇ τῆς Θεοτόκου τῆς Καμαριωτίσσης, ἔνθα καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὁ τάφος αὐτοῦ σώζεται [3]).

Καθ' ἃ ὁ Δοσίθεος μαρτυρεῖ, ***Παΐσιος ὁ Ἱεροσολύμων***, ὁ διάδοχος τοῦ μακαρίου Θεοφάνους (1645-1660), ἠγόρασε τὸν δυτικὸν κῆπον τοῦ Μετοχίου, Νεκταρίου δὲ Πατριαρχεύοντος (1660-1669), ὁ περιώνυμος ἐπὶ φιλογενείᾳ ***Μανωλάκης ὁ ἐκ Καστορίας,*** «δέδωκε τὰ πέτρινα οἰκήματα τῷ

μέρους τῆς Μεσσηνίας. Ἀπὸ τοῦ 1300 λαμβάνουσι μέγα μέρος ἐν τῇ διοικήσει τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, φθάσαντες μέχρι τῆς βασιλικῆς πορφύρας, ἣν καὶ περιεβλήθησαν.

Μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἤρθησαν καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις εἰς μεγάλην ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν περιωπὴν καὶ δύναμιν, διαμένοντες ἐν Κων/πόλει καὶ ἔχοντες μεγάλα κτήματα καὶ εἰς τὴν κυρίως Πόλιν καὶ εἰς τὸν Γαλατᾶν.

[1]) Ὁ ἐν Μουχλίῳ οἶκος ἀγνοοῦμεν ἂν εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ναΐσκον· γνωρίζομεν ὅμως ὅτι ὁ οἶκος οὗτος, κτισθεὶς ὑπὸ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ τῷ 1626, ἐπυρπολήθη τῷ 1729.

[2]) ***Δοσιθέου*** Δωδεκάβιβλος σελ. 1175.— Ἐσφαλμένως ἀναγράφεται ἐν τῇ Ἱεροσολυμιάδι (σελ φγ') ὅτι τὸ Μετόχιον ἦν ἄνευ δωματίων «περιοριζόμενον εἰς μόνην τέως τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἄνωθεν ὁρώμενον εἰς δεῦρο κῆπον».

[3]) ***Ἀρχ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.*** Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, σ. 520.

Παναγίῳ Τάφῳ», ἐν οἷς καὶ τὴν «Καμάραν» τ. ἔ. τὸ σημερινὸν κτίριον τῆς βιβλιοθήκης. Πάσας τὰς ἐπιλοίπους οἰκοδομὰς ἀνήγειρεν **ὁ Δοσίθεος** καὶ συνεπῶς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἤδη τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, τὸ Ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον ἐκέκτητο τὴν σημερινὴν αὐτοῦ περιοχήν.

Ἐν τῷ Νάρθηκι τοῦ σημερινοῦ ναοῦ εὕρηται ἀνάγλυφος ἐπὶ πέτρας ἀετὸς φέρων χρονολογίαν ,ΑΨΛ΄, ὑπεράνω δὲ τῆς μεσαίας τοῦ ναοῦ πύλης, τὸ κάτωθι ἐπίγραμμα ἐν ἰαμβικῷ καὶ πεζῷ λόγῳ :

«πυρὶ τεφρωθεὶς ἀσπέτῳ σὺν οἰκίαις
σοφὸς Χρύσανθος, ἐξόδων ἁδρᾷ δόσει
οἰκτρὸν θέαμα πᾶσι κατωπτευόμην
φέριστον ἤδη ἀνεγείρει μ' ἐκθύμως
κ' αὐτὸς δ' ὁ ποιμὴν τοῦ Παναγίου Τάφου
Γεωργίῳ μάρτυρι ὅς ἦν μοι κλέος

ἐπεστάτησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τούτου τοῦ θείου ναοῦ ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης κὺρ Μελέτιος καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ Μετοχίου Μελέτιος καὶ Κάλφας ἤτοι ἀρχιτέκτων ὁ Παῦλος· ,αψλ΄ μηνὶ Μαΐῳ»,

ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι τῷ 1730 καὶ πάλιν τὸ Ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον ἐκάη, χωρὶς εὐτυχῶς οὐδὲν νὰ πάθωσι τὰ ἐν τῇ καμάρᾳ βιβλία καὶ λοιπὰ κειμήλια [1]), ἀνοικοδομηθέντος καὶ πάλιν τοῦ ναοῦ, πλὴν εὐρυχωροτέρου ἢ πρότερον, μετὰ τῶν πέριξ αὐτοῦ κελλίων.

Ὑψηλάντης ὁ Κομνηνός, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἄνω πυρκαϊᾶς καὶ εἰδικῶς περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου, ἀναφέρει ὅτι «οἱ κρατοῦντες ἐπέτρεψαν τὴν οἰκοδομὴν ἀντὶ μεγάλων ποσῶν, λαβόντες παρὰ **τοῦ κὺρ Χρυσάνθου** 40 πουγγία» τ. ἔ. ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας

---

[1]) Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ εὕρηται ἐν ἀχρηστίᾳ Ὡραία Πύλη κλαπεῖσα ἐν ἔτει 1916 ὑπὸ Ἀγαθαγγέλου τινὸς ἱεροδιακόνου, ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς ἐπιτροπείας τοῦ ἀρχιμανδρίτου Βασιλείου Καυτοπούλου, ἀνευρεθεῖσα καὶ πάλιν, φέρουσα τὸν ἅγιον Γεώργιον κεντημένον θαυμασίως διὰ χρυσοῦ σύρματος καθήμενον ἐφ' ἵππου (διὰ σύρματος ἀργυροῦ) πέριξ ἔχουσα χρυσίνῳ σύρματι κεντητοὺς τοὺς στίχους τούτους ἐν τρισὶ γραμμαῖς :

«Καισαρείας ἐπιστάσει τοῦ Παλαιστίνης
Γρηγοράσκου τε καὶ τῆς αὐτοῦ συζυγου,
καὶ χριστωνύμων εὐσεβοφρόνων ἄλλων,
Γεωργίου μάρτυρος ἐν Μετοχίῳ
χειρὶ ποικιλοτέχνῳ τῇ τῆς Μαριώρας,
ἐξ Ἀθηνῶν ἐν ἔτει σωτηρίῳ
ἑκατοντάδι τῆς μιᾶς χιλιάδος·
Ἀνανίου τε δαπάνῃ τοῦ ἀοιδίμου
περιοίκων τε ὁμοίᾳ ἀντιλήψει
ἐχρυσουργήθη Πύλη ναοῦ τοῦ θείου
Σιὼν τῆς θείας ἐν Κωνσταντινουπόλει
Πατριαρχεύοντος τοῦ σοφοῦ Παρθενίου
τρίτῳ τε καὶ πεντηκοστῷ ἐφ' ἑβδόμῃ (τε)
ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ δεκάτῃ ἑβδόμῃ».

φρ. χρυσῶν [1]), ὁ δὲ ἀοίδιμος Χρύσανθος εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 622 χειρόγραφον ἐν ἰδιοχείρῳ σημειώσει ἀναφέρει ὅτι «εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐνταῦθα (ἐν Κωνσταντινουπόλει) πυρποληθέντος Μετοχίου, ὡς τὸ ἐμάθατε, διὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἠκολούθησαν ἔξοδα περάνω ἀπὸ ἑκατὸ πουγγία, ξεχωρὶς ἀπὸ τὴν ἄλλην μεγαλυτέραν ζημίαν ὁποῦ ἐλάβαμεν ἀπὸ τὴν μὴ ῥηθεῖσαν πυρκαϊάν».

Τὴν 25 Ἰουνίου τοῦ 1784, νέα πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε καὶ πάλιν τὸ Μετόχιον μετὰ τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ, ἀνοικοδομηθὲν τῷ 1833 ὑπὸ **Ἀθανασίου Πατριάρχου**, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἀνακτορικοῦ ἀρχιτέκτονος Χατζῆ Νικολῆ, ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐπεσκεύασε καὶ τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ τοὺς ναοὺς Τζιβαλίου καὶ Μυριάνδρου (Ἐδιρνέ-Καποῦ).

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν τελευταίων αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου πολλάκις ἀναφέρεται, ἀφ' ἧς δὲ ἐποχῆς τὸ Μετόχιον κατέστη ἡ διαρκὴς ἕδρα τῶν Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων (μεταφερθεῖσα καὶ πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ Προκοπίου τοῦ Β' (1872-1875), πλειστάκις τοῦτο ἡμιλλᾶτο πρὸς αὐτὸν τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν.

Διονύσιος ὁ Γ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἐπικαλούμενος Βαρδαλῆς, τῷ 1663 ὥρισε συνοδικῶς ὅπως ἡ ἑορτὴ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας (Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς) τελῆται τὴν 25 Μαρτίου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Μετοχίου, λειτουργοῦντος μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ δὲ Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, ἐπευλογῶν τὰς ἐργασίας τῶν ὀρθοδόξων γεωργῶν, ἐτέλει τὸν ἁγιασμὸν τῆς α' Φεβρουαρίου, γνωστῆς ἑορτῆς τῶν κηπουρῶν.

Ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Παρθενίου τοῦ νέου, τοῦ κληθέντος Ὀξέος (Κεσκίνη), (1648 ἢ 49), οἱ Ἁγιοταφῖται ἀναστηλώσαντες ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν θαυματουργόν τινα εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, τοιαύτην συρροὴν χριστιανῶν προυκάλεσαν, ὥστε ἠνάγκασαν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην νὰ κλείσῃ τὸν ναὸν τοῦτον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐζημιοῦντο αἱ πρόσοδοι τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ «καὶ οὐ συνεχώρει λειτουργεῖν ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ ἔχειν ποσῶς ἐνορίαν καὶ τελεῖν αὐτὴν (τ. ἔ. τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγιοταφιτῶν) ὑπὸ τῇ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῇ κειμένῃ ἐπὶ τῷ κάστρῳ τῆς Πύλης τοῦ Φαναρίου, ἠνέωξεν ὁ Παρθένιος τὴν νεόκτιστον αὐτὴν Ἐκκλησίαν» [2]).

Τὸ δικαίωμα τοῦ λογίζεσθαι καὶ πάλιν ὁ τοῦ Μετοχίου ναὸς ὡς ἐνορία ἀνεκτήσατο μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1703 κατεδάφισιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ

[1]) Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν σελ. 328.

[2]) Ἑλ. κείμενα χρήσιμα τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ρουμανίας. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1909 σελ. 516.

῾Αγίου Γεωργίου τοῦ Πύργου «τῆς ἐπὶ τῷ Κάστρῳ τοῦ Φαναρίου κειμένης», καταβάλλων ἐτησίως εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸ νενομισμένον ἐμβατοίκιον [1]· ἀλλὰ τὸ 1844 συνεπείᾳ τῶν τότε ἐρίδων περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου μεταξὺ ῾Ιεροθέου τοῦ Θαβωρίου καὶ Κυρίλλου τοῦ Λύδδης, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀφήρεσεν ὁριστικῶς παρὰ τοῦ ναοῦ τούτου τὴν ἐνορίαν.

***

Σπουδαιοτάτην πάντως σημασίαν κέκτηται δι' ἡμᾶς ἡ τοῦ Μετοχίου Βιβλιοθήκη μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ εὑρισκομένου σκευοφυλακίου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν κατ' ἐλάχιστον ἐρευνηθέντος ἀρχείου, γνωστὴ ἀνὰ πάντα τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, ἐν ᾗ ὁ νεαρὸς τότε Διάκονος Βασίλειος Γεωργιάδης, ὁ κατόπιν σοφὸς ἀπὸ Νικαίας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βασίλειος ὁ Γ', ἀνεκάλυψεν ἄγνωστα ἀποσπάσματα τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἱεροῦ ῾Ιππολύτου, ὁ δὲ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Νικομηδείας Φιλόθεος ὁ Βρυέννιος τὴν ἔν τινι χειρογράφῳ τοῦ 1056 ἀνευρεθεῖσαν καὶ κατὰ τὸ 1883 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδοθεῖσαν «Διδαχὴν τῶν Δώδεκα 'Αποστόλων» [2]), ἥτις ἐστὶν ἓν τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν μνημείων τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν αἰώνων, ὡς καὶ τὰς δύο πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὰς Κλήμεντος ἐπισκόπου Ρώμης [3]), ὧν ἡ ἔκδοσις ἐβραβεύθη ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου τῶν ῾Ελληνικῶν Σπουδῶν.

'Ιδοὺ πῶς περιγράφεται συντόμως ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 831 χειρογράφου ἡ ἱστορία τῆς πολυτίμου ταύτης βιβλιοθήκης [4]).

«Καὶ τοῦτο τοῖς ἀειμνήστοις Πατριάρχαις τῶν ῾Ιεροσολύμων ἐμέλησε τὸ βίβλων παντοίων συλλογῇ τὸν ἱερὸν προικίσασθαι Θρόνον καὶ τροφὴν τοῖς φιλομούσοις τῶν τῆς ἱερᾶς ἀδελφότητος παρασκευάσασθαι νοεράν. Πρῶτον δὲ ὁ πολὺς ἐπ' ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ Πατριάρχης Δοσίθεος τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει λιθόκτιστον Βιβλιοθήκην δειμάμενος ἐν τῷ ἱερῷ Μετοχίῳ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, ἐναπέθετο ὅσας τε ἐκ τῶν προκατόχων παρέλαβε καὶ ὅσας διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιμελείας προσεκτήσατο βίβλους· ὁ δὲ ἀδελφιδοῦς καὶ διάδοχος ἐκείνου σοφώτατος Χρύσανθος, οἷα μελέτην λόγων

[1]) Κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὸ Μετόχιον εἶχεν ἐνορίαν ἀπὸ τοῦ 1640 ἢ 41 μέχρι τοῦ 1648 ἢ 49.

[2]) «Διδαχὴ τῶν Δώδεκα 'Αποστόλων ἐκ τοῦ ἱεροσολυμητικοῦ χειρογράφου, νῦν πρῶτον ἐκδιδομένη ὑπὸ ***Φιλοθέου Βρυεννίου, Μητροπολίτου Νικομηδείας***». 'Εν Κων/πόλει, 1883.

[3]) Κλήμεντος 'Επισκόπου Ρώμης αἱ δύο πρὸς Κορινθίους ἐπιστολαί. Κων/πολις 1875.

[4]) Σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης, ὡς καὶ τοὺς ἐνυπάρχοντας καὶ μὴ ἐκδεδομένους καταλόγους, βλέπε ***Κεραμέως*** ῾Ιεροσολυμ. Βιβλιοθήκη Τ. Δ' σελ. 421 467.

τὸν ἅπαντα ποιησάμενος βίον, πολλῶν βιβλίων προσθήκῃ τὴν ἱερὰν ταύτην Βιβλιοθήκην ἐπλούτισεν· ἔκτοτε δὲ οἱ τὸν θρόνον κοσμήσαντες Πατριάρχαι, καὶ τοῦτο τῶν προσεκτημένων ἀγαθῶν, φυλάξαι τε καὶ ἐπαυξῆσαι ἐφιλοτιμήθησαν. Ἀλλ' ὅ,τι περὶ τὰ ἀνθρώπινα πάντα ὁ πανδαμάτωρ ἐπάγει, κἀνταῦθα ἐκ τῆς ἀγχιστρόφου φορᾶς τῶν πραγμάτων συμβέβηκε· διὰ γὰρ τὴν ραθυμίαν τῶν ἐπὶ φυλακῇ τῆς ἱερᾶς βιβλιοθήκης τεταγμένων καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ ἀνωμαλίᾳ τοῦ 1821 ἔτους συμβᾶσαν διαρπαγήν, πολλαὶ μὲν τῶν βίβλων ἀπεξενώθησαν καὶ ἀπώλοντο, πολλαὶ δὲ διεφθάρησαν καὶ ἄλλαι ὑπὸ τῆς ὑγρότητος τοῦ οἰκοδομήματος κατεσάπησαν. Ταύτην δὲ τὴν τῆς ἱερᾶς Βιβλιοθήκης γύμνωσίν τε καὶ παρόρασιν μὴ φέρων ὁ τοὺς οἴακας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων εὐκλεῶς διεξάγων Μακαριώτατος καὶ Θειότατος Πατριάρχης κύριος κύριος Ἀθανάσιος καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις πολυκρότοις τε καὶ μυριαγάστοις βελτιώσεσιν, ὅσας εἰσήγαγεν ἐν τοῖς πράγμασι τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, καὶ τὰ τῆς Βιβλιοθήκης προθέμενος ἐπανορθώσασθαι, ἐπετρέψατο τῷ περὶ τοὺς λόγους φιλοκάλῳ ἔρωτι τοῦ Πανιερωτάτου κανονικοῦ διαδόχου τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀρχιεπισκόπου Θαβωρίου κυρίου Ἱεροθέου τὴν τῆς Βιβλιοθήκης διαρρύθμισίν τε καὶ ἐπανόρθωσιν. Καὶ δὴ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ τῆς αὐτοῦ Σεβασμιωτάτης Πανιερότητος λαμπρυνθέντος πρῶτον τοῦ οἰκοδομήματος καὶ φωτισθέντος προσθήκῃ νέων θυρίδων τῶν πρὸς Δύσιν ἐστραμμένων καὶ νέοις βιβλιοστασίοις καλλωπισθέντος, ἐναπετέθησαν μὲν αἱ διασωθεῖσαι βίβλοι ἅπασαι ἐν τάξει τῶν στοιχείων, συνετέθη δὲ καὶ ὁ παρὼν κῶδιξ, ἐν ᾧ κατεγράφησαν αἱ βίβλοι ἅπασαι, ἑλληνικαί τε καὶ ἑτερόγλωσσοι, ἔχουσι δὲ καταγράφεσθαι καὶ αἱ τοῦ λοιποῦ προσκτηθησόμεναι βίβλοι.

Ὅπως δὲ μὴ τῇ προτέρᾳ πάλιν περιπέσῃ ἀταξίᾳ τὰ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἀποξενῶνται αἱ βίβλοι ὑπ' ἀμελείας τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διαφύλαξιν αὐτῶν, μηδενὶ τούτων τοῦ λοιποῦ ἐξέστω διαγαγεῖν ἢ δανείσασθαι βίβλον τινὰ ἐκ τῶν τῆς Βιβλιοθήκης, ἄνευ ἀδείας ρητῆς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου. Ὁσάκις δὲ ἐξενεχθείη βίβλος μετ' ἀδείας Πατριαρχικῆς καὶ ἀποδείξεως ἐγγυητικῆς τοῦ λαβόντος, σημειούσθω ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος κώδικος ἀκριβῶς καὶ γενέσθω φροντὶς τῆς ἀναζητήσεως ὑπὸ τοῦ ἐπιστατοῦντος καὶ ἐν τῷ οἰκείῳ χώρῳ καταθέσεως τοῦ βιβλίου. Τοῖς δὲ περιέργοις καὶ φιλολόγοις ἔξεστιν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ εἰσιόντας καὶ διαμένοντας ἀνερευνᾶν τὰς βίβλους καὶ ἀνευρίσκειν ἃ ἂν ζητῶσι, μηδαμῶς μέντοι ἀπάγειν αὐτὰς οἴκαδε, εἰμὴ μετ' ἀδείας Πατριαρχικῆς, ὡς εἴρηται, καὶ ἐγγυητικῆς ἀποδείξεως τοῦ λαβόντος.

,αωμγ' κατὰ Ἰούλιον.

† Ὁ Θαβωρίου ***Ἱερόθεος***
τοῦ Ἱεροσολύμων κανονικὸς διάδοχος».

Ἐν ταῖς ἄνω γραμμαῖς περιέχεται ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία τῆς Βιβλιοθήκης.

Κατὰ τὸ 1886, ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ὁ Α΄, ἐπίτροπος ὢν τότε ἐν Κων/πόλει τοῦ Παναγίου Τάφου, μεγεθύνας τὴν Βιβλιοθήκην δι' ἑνὸς δωματίου, ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου Νικοδήμου τοῦ Α΄ προσεκάλεσεν ἐκ Πετρουπόλεως τὸν Ἀθανάσιον Παπαδόπουλον Κεραμέα πρὸς τακτοποίησιν καὶ καταγραφὴν τῶν ἐντύπων τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῶν κειμηλίων τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ Μετοχίου. Ἐπὶ Γερασίμου δὲ τοῦ Α΄ ἐν ἔτει 1892, ἐπιτροπεύοντος τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Ἀποστολάτου, ὁ ἀκάματος οὗτος ἐρευνητὴς τῶν Βιβλιοθηκῶν, καταγράψας πρότερον ἀναλώμασι τῆς Ρωσσικῆς Παλαιστινείου Ἑταιρείας ἐν τρισὶ τόμοις τὴν Ἱεροσολυμιτικὴν Βιβλιοθήκην, κατέγραψεν ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ καὶ τὰ χειρόγραφα τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Μετοχίου. Πλὴν ἡ καταγραφὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἡμιτελής, διότι ἐκ τῶν 860 κωδίκων κατέγραψεν μόνον τοὺς 447.

Ἐν ἔτει 1915, διορισθεὶς ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχικοῦ τῶν Ἱεροσολύμων Θρόνου, Γραμματεὺς καὶ Βιβλιοφύλαξ τοῦ Ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου, καίτοι πρωτόπειρος καὶ ἀδαὴς περὶ τὴν παλαιογραφίαν, ἐτόλμησα νὰ συνεχίσω τὸ ἔργον τοῦ χαλκεντέρου ἐκείνου ἀνδρός, ὅπερ, τῷ Θεῷ χάρις, μετὰ τριετῆ καὶ πλέον ἐργασίαν ἔφερον εἰς πέρας.

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΚΩΝΣΤ. ΜΩΡΑΪΤΑΚΗΣ

(Ἕπεται συνέχεια)

ΔΕΡΚΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΘΡΟΝΟΣ Η΄

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ, ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ τεύχους τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου)

Εἰ δὲ δὴ τάττειν ἕκαστα ταῦτα τὴν χώραν ἐπίσταται ὥσπερ ἀμέλει καὶ δύναται, πῶς οὐχὶ καὶ βουλήσεται ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία φιλοκαλεῖν καὶ φιλοκοσμεῖν ἐν αὐτῇ; Πῶς δ' οὐκ ἂν ἕλοιτο τὸ συμφέρον καὶ χρήσιμον; Ὅπου γε τὰ φαῦλα πρὸ τῶν καλῶν αἱρεῖσθαι, καὶ τῶν χρησίμων ποιεῖσθαι τὰ ἀσύμφορα πρότερα, πάθει τὴν ψυχὴν διεφθαρμένων ἐστί, καὶ τὴν οἰκείαν θεραπευόντων νόσον τῇ ἀποτροπῇ τῶν καλῶν, ἡ δὲ Ἐκκλησία πάθεσι δουλεύει; Δουλεύει μὲν οὖν ἡ μοναρχία τυχὸν εἴποι τις ἄν, ἅτε ἀπὸ κράτους ἄγουσα τὰ πράγματα καὶ τιθεμένη νόμον τὴν βούλησιν, τὰ πολλὰ πλημμελοῦσα, νέμουσά τε παρὰ δίκην, καὶ καταχαριζομένη τὰ ἄλλα καὶ παραβραβεύουσα, καὶ πρὸς ὀργὴν αὖ πάλιν ἀφαιρουμένη τὰ μὴ δίκαια, καὶ κολούουσα. Ἡ δὲ Ἐκκλησία, σύνοδος οὖσα, καὶ σύνοδος οὐκ ὀνόματι Ἀλεξάνδρου ἢ Καίσαρος ἢ Κωνσταντίνου, ἀλλ' ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, τοῦ δι' ἡμᾶς σταυρωθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνιοῦσα, κρείττων παθῶν, ἐν ἀληθείᾳ καὶ πνεύματι, τά τε ἄλλα πάντα διέπει καλῶς καὶ νέμει τὴν ἀξίαν ἑκάστῳ, καὶ τὸ προσῆκον τρυτάνης ἀκριβέστερον ἀποδίδωσιν, οὔτε χάριν τιμῶσα, οὔτε ἔχθραν ἀμυνομένη, ἀλλ' ἓν μόνον σκοποῦσα, τὸ

δίκαιον, καὶ τὴν ἀλήθειαν ὅρον ἐν λόγοις πεποιημένη, καὶ ἐν ἔργοις τὴν ἀρετήν, καὶ τοῦ καλοῦ και πρέποντος ἐπὶ παντὶ μετὰ τοῦ συμφέροντος φροντίζουσα καὶ στοχαζομένη; Οἷα τοίνυν ὥσπερ τὰ ἄλλα αὐτῆς ἴδια καὶ τὰ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτογνωμόνως καὶ αὐτοτελῶς καὶ ἀνυπευθύνως διοικεῖν δυναμένη, καὶ τὰ καλὰ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα ἀκριβῶς ἐξεπισταμένη, καὶ ἐκ πάντων ἀεὶ ταῦτα μόνα προαιρουμένη καὶ πρὸς ταῦτα ὁριζομένη τὰ ἄλλα πάντα τε καὶ βραβεύουσα, προεχειρίσατο καὶ τὴν τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δέρκων μετακόσμησιν ταύτην, οὕτως ἐχομένην τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου τε καὶ συμφέροντος, ὡς εἶναι πλέον ἐπὶ τῇ ἔμπροσθεν αὐτῆς ἀμελείᾳ τὸ θαυμαζόμενον ἢ ἐπὶ τῇ νῦν ἐπιμελείᾳ τὸ ξένον, εἰ μὴ ἄρα λέγοι τις, ὅτι πρότερον μὲν οὐδὲν ἤπειγε τοσοῦτον, εὐσταθούντων τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν πραγμάτων, ἐπινοεῖν ἐπανόρθωσιν, νῦν δέ, κακῶς φερομένων καὶ ἀστατούντων, ἐπάναγκες. Ἀμέλει καὶ ἔχει γε οὕτως. Οὐδὲν γὰρ ὅμοιον τοῖς πρὸ τοῦ τὰ παρόντα, οὐδὲ ὀλίγου δεῖ, ἀλλὰ τάχα καὶ πλείονος ἤ τις Μυσῶν φασι καὶ Φρυγῶν ὁρίσμασι. Νῦν μὲν γὰρ τά τε ἀποτελούμενα πλεῖστα, καὶ ὁσημέραι προκόπτοντα ταῖς προσθήκαις, καὶ ἀεὶ πρὸ καιροῦ συντόνως καὶ ἀποτόμως εἰσπραττόμενα, οὔτε παραίτησιν προσιέμενα, οὔτε δεήσει παραφερόμενα, ἀλλὰ χρέεσι χρέα παραφορτίζοντα καὶ τόκους συνάπτοντα τόκοις καὶ δάνεια δανείοις ἐπάγοντα, καὶ οὐδὲ ταῦτα ῥαδίως ἢ ζημίας χωρὶς ποριζόμενα. Κἂν πορισθῇ πολυπλασιάζεται τὸ κακόν, καὶ γίνεται τὸ δοκοῦν ἴαμα νόσημα χαλεπώτερον, αὐξομένου τοῦ χρέους καὶ μήτηρ ἀπορίας ἡ εὐπορία μείζονος περιΐσταται, οὔτε γὰρ μὴ χρεωλυτῆσαι δυνάμενοι, οὔτε πράξαντες τοῦτο βέλτιον ἀπαλλάττομεν, ἀλλ' ἐμπίπτομεν ἐκ κακῶν εἰς κακὰ καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν ἀεὶ δυσχερεστέροις ἀπαντῶμεν, καὶ ποθοῦμεν τὰ φθάσαντα. Οὔπω γοῦν τὸ παρὸν παρεπέμψαμεν ὁπωσοῦν διαθέμενοι, καὶ τὸ μέλλον ἐπιγίγνεται χαλεπώτερον. Ἢν μὲν γὰρ διαλυσώμεθα τὰ τῶν δανειστῶν, ἐπιῤῥύεται τὰ δημόσια, διαθέμενοι δὲ καὶ ταῦτα γλίσχρως καὶ χαλεπῶς, τοῖς ἄλλοις ἤδη προσπαλαίομεν δεινοῖς, ἐπηρείαις τε προσπολεμούντων τῇ τῆς Ἐκκλησίας εἰρήνῃ ποικίλαις καὶ ἄλλαις μυρίαις ταραχαῖς καὶ βίαις τῶν οὐ δυναμένων ἀτρεμεῖν ἀλλὰ διασπώντων τὰ κοινὰ καὶ λυμαινομένων, τῶν μὲν καθ' ἡδονάς τινας ἰδίας καὶ πλεονεξίας, τῶν δὲ καὶ δι' ὑπερβολὴν καὶ ἀμετρίαν ἑτέρων παθῶν, καὶ τὰ μὲν ἄπορα πανταχόθεν χαλεπὰ περιέστηκε καὶ ἀμήχανα, τὰ δὲ χρηστὰ καὶ σωτήρια φροῦδα καὶ ἐκποδών, οὔτε πόρων τινῶν ἡμῖν ὄντων, οὔτε προσόδων ἀρκουσῶν, οὔτε τινὸς ἄλλης βοηθείας ἢ χορηγίας ποθὲν ὑποφαινομένης, οἵ τε μεταβολαὶ καὶ ἄλλαι ἀνωμαλίαι καὶ μεταπτώσεις συνεχεῖς καὶ ἐπάλληλοι χαλεπὴν καὶ ἄπορον ποιοῦσι τὴν τῆς ἐκκλησίας διεξαγωγὴν καὶ κυβέρνησιν. Πρὸς δὴ τὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δεινὰ μετὰ τὴν ἐκ Θεοῦ, πλὴν τῆς παρὰ τῶν συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, μηδεμιᾶς ἄλλης ὑποκειμένης ἡμῖν ἀρωγῆς, τῶν

δὲ ἀρχιερέων, τῶν μὲν ἄλλων μὴ δυναμένων ἐπὶ πολὺ τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν ἀπολείπεσθαι, τῶν δὲ ἐκκρίτων καὶ πρώτων, οἳ καὶ μάλιστα ἐπιδημοῦσιν ἐνταῦθα καὶ μόνοι τὰ πολλὰ ταῖς περιστάσεσι καὶ χρείαις, ταῖς τε κοιναῖς καὶ ταῖς ἑκάστου τῶν ἄλλων ἀρχιερέων ἰδίαις, ἔκκεινται προσαμύνοντες, χωρὶς τοῦ καὶ αὐτοὺς εἰς τὰς ἑαυτῶν ἔστιν ὅτε ἀπαίρειν, οὐκέτ' ἀντεχόντων, ἀλλ' ἀπειρηκότων πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν βίαν τῶν προσπιπτόντων ἑκάστοτε δυσχερῶν, οὐκ ἀσύμφορον ἔδοξε παρακαταστῆσαι καὶ παριδρῦσαι καί τινα τῶν ἄλλων ἀρχιερέων αὐτοῖς, ὡς ἀπὸ τῆς ἴσης ἀγωνίζεσθαι καὶ ἀντερείδειν τοῖς, εἰ τύχοι, βιαζομένοις, καὶ τὰ ἄλλα πραΰνειν τε καὶ κατασβεννύναι καὶ τὰ φλεγμαίνοντα καθιστάναι, καὶ ὅλως μετὰ τῶν ἐκκρίτων ἀρχιερέων τὰ τῆς Ἐκκλησίας συνδιακοσμεῖν πρὸς τὸ βέλτιστον. Δῆλον γὰρ ὅτι εἴπερ οὗτος ἔσται ὁ Δέρκων, τοῖς τε εἰρημένοις τῶν ἀρχιερέων παρέξει τινὰ ῥαστώνην, οἷα δὴ κουφιζομένοις ὁπωσδήποτε τῇ μεταδόσει τῶν πόνων, καὶ αὐτὸς ἐκ τούτου φιλοτιμότερος ἔσται καὶ προθυμότερος πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνας, εἴπερ οὕτως αὐτοὺς ὑποστήσεται. Οὐ μὴν οὐδ' ἔσται τοῖς ὑπὲρ τοῦτον ἀρχιερεῦσιν ἀσυντελὴς ἡ τοῦ ἑνὸς τούτου προσαρίθμησις καὶ ἀνόνητος. Εἷς μὲν γὰρ καθ' ἑαυτόν τε καὶ τοῖς πλείοσι προσγενόμενος, ἔστιν οὐδείς, εἷς δὲ μετὰ τῶν ὀλίγων, ἐστὶ πολύς, καὶ πλείστην τε καὶ μεγίστην ῥοπὴν συμβαλλόμενος. Καὶ τοῦτο μέν, ὡς ἐπὶ πολλῶν οὕτως ἔχον καὶ καθ' ἑαυτὸ δῆλον καὶ προὖπτον ἐκ τῶν παρ' ἑκάστῳ, περίεργον ἐπεξεργάζεσθαι περαιτέρω διατρίβοντας.

Ὅτι δὲ ἡ ἁγιωτάτη μητρόπολις Δέρκων μόνη καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ἁπασῶν δικαία ἐστὶν ἀξιωθῆναι τῆς τάξεως ταυτησί, ῥάδιον καταμαθεῖν ἔκ τε ἄλλων πολλῶν, καὶ οὐχ ἥκιστα τὸν τρόπον, καθ' ὃν τὰς ἐπαρχίας οἱ πάλαι διέταξαν, κατιδεῖν ἡμῖν βουλομένοις. Οὐ γὰρ τοῖς μεγέθεσι μόνον, ὡς ἔοικε, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιφανείαις τε καὶ λαμπρότησι τὰς ὑπεροχὰς ἔνεμον καὶ τὰς προεδρίας ἐπέγραφον, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ δι' ἄλλας οὐκ ὀλίγας αἰτίας, θέσιν τε χώρας ἐπισκοποῦντες καὶ τόπου, καὶ προσλογιζόμενοι γειτνίασιν ἢ ἀπόστασιν· αὐτίκα γὰρ ἡ Χαλκηδών, ἵνα τὰς ἄλλας ἐάσωμεν, ἐπισκοπῶν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἄμοιρος ἡμῖν παραδέδοται, ἀλλ' ὅτι τῷ Βοσπόρῳ διείργεται μόνῳ τῆς Βασιλευούσης, ἀντιτείνουσα καὶ τῇ Εὐρώπῃ, καθάπερ ἀνθαμιλλωμένη συστάδην καὶ ζυγηδὸν ἐκ τῆς Προποντίδος εἰς τὸν Πόντον ἀντιπαρήκουσα, πολλῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ μάλα σεμνυνομένων ἐπὶ πλήθει ἐπισκοπῶν προτετίμηται, οὐκ ἄν ποτε δηλαδὴ οὕτω τιμηθεῖσα, εἰ πρὸς τὰ μεγέθη τὰς ἐπαρχίας μετροῦντες κατέλεγον, οὐδ' ὡς οὖσα τότε μείζων ἢ νῦν ἐστιν. Οὐδὲ γὰρ ἄλλη τις τῶν ἐπικειμένων καὶ ἀστυγειτόνων πόλεων τὸ οἰκεῖον διεφύλαξε μέγεθος κτισθείσης τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, οὐχ ὅπως ἡ Χαλκηδών, ἐπισπωμένων, ὡς εἰκός, τῶν πέριξ δήμων τῷ ἐξ αὐτῆς θαυμασμῷ τε καὶ κάλ-

λει καὶ συρρεόντων καθάπερ εἰς ποταμὸν τὰ ἄλλα ῥεύματα ναυσίπορον καὶ ἀένναον. Οὔκουν δὴ τὰς ἐπαρχίας τὰ μεγέθη μόνον ἐπεσήμαινε καὶ ἐσέμνυνεν, ἀλλ' ὡς εἴρηται, καὶ ἄλλα πολλά, ἐν οἷς ἀμέλει καὶ ἡ γειτνίασις ἐξετάζεται. Τὴν τοίνυν μητρόπολιν Δέρκων εἰ μή τις τιμῴη κατὰ τὴν ἐγγύτητα, ἀλλ' ὅτι πολλῶν ἀπολείπεται μεγέθει τε καὶ προσόδῳ προπηλακίζει, οὐκ ἂν φθάνοι καὶ πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς ἐπαρχίας συγχέων καὶ μετατάττων. Μόνη γὰρ ἡ Ἡράκλεια σχεδόν τι κατὰ χώραν μόλις ἐστήξεται, αἱ δ' ἄλλαι κινήσονται πᾶσαι. Εἰ δὲ τῷ τὰς ἄλλας ἄνωθεν οὕτω τετάχθαι πρὸς τὸ καλῶς προέχειν, ὧν ἀποδέουσι νῦν ταῖς προσόδοις, διϊσχυρίζοιτο, ἐπειδὴ τὸ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις αὐτονομούμενον τῆς Ἐκκλησίας προαποδέδεικται, εἴπερ αἱ νῦν τῶν ἄλλων ταῖς προσόδοις ἐλάττους καλῶς ὑπερέχουσι, δῆλον ὅτι καὶ ἡ Δέρκων, τῶν αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ψηφισθεῖσα καὶ τοιαύτη οὖσα, κατ' ἀξίαν καλῶς προτετάξεται. Εἴη δ' ἂν καὶ ἄλλως τῇ Ἐκκλησίᾳ ψῆφον ἐπὶ τῇ Δέρκων φιλοσοφῆσαι ταύτην, προσφυέστατόν τε καὶ γνησιώτατον οἷα δὴ τεκμήριον οὕτως ἐκφερούσῃ καὶ λαμπρότατον δεῖγμα τοῦ μὴ πρὸς ἀργύριον τὰς ψήφους τίθεσθαι, μηδ' ἐπιλήμμασι διδόναι τὰς κρίσεις, μήτε μὴν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι μηδέν, ἀλλ' ἢ τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀρετήν. Εἰ μὲν γὰρ τῶν πολυπροσόδων καὶ πολυταλάντων ἡ Δέρκων ἐτύγχανεν οὖσα, πάντα ἂν ἦν ταῦτα, καὶ ἐπὶ τούτοις δεκασμοῦ καὶ ἀδικίας ὑπόνοια, μικρᾶς δὲ οὔσης καὶ ὀλιγαρκοῦς, τὴν μὲν αἰτίαν ἕξει τὸ πρόσοικον μόνον αὐτῆς καὶ ἀγχίθυρον, ὡς εἰπεῖν, ἢ ἀγχίπυργον, εὐπαρρησίαστον δὲ καὶ εὐπρόσωπον, ὡς ἥ γε μητρόπολις Δέρκων οὐ μᾶλλον ἂν ὅμορος λέγοιτο τῆς Βασιλευούσης καὶ ἀρχιτέρμων ἢ δορυφόρος τις αὐτῆς καὶ περίπολος, καὶ μόνη πασῶν τὴν τῆς ἀστυγείτονος ἂν ἐπαληθεύσοι ἐπίκλησιν καὶ προάστεια τῆς Βυζαντίδος οὖσα δικαίως ἂν λέγοιτο καὶ προπύλαια, ἐν χρῷ τε περιπτυσσομένη αὐτήν, καὶ ὡς ἀληθῶς ἐγκεκολπισμένη, καὶ τῆς ἠπείρου πανταχόθεν αὐτῇ περιτεινομένη καὶ περιβάλλουσα, καὶ τοῖς ὄρεσιν αὐτὴν περιθριγγοῦσα καὶ περιστέφουσα, ταῖς κώμαις καθάπερ τισὶ θεραπαινίσι περιστοιχεῖ, ἡδίστοις τε λειμῶσι καὶ πεδίοις ἀνειμένοις αὐτὴν ἀναπεταννῦσα, καὶ ἄλσεσι συνηρεφέσι καὶ δρυμοῖς βαθυτάτοις συμφραγνῦσα καὶ περιείργουσα, νάμασί τε ποτιμωτάτοις περιρρέουσα καὶ κατάρδουσα, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα ὧραι καλὰ φέρουσι, τιθηνουμένη καὶ θέλγουσα.

(Ἀκολουθεῖ).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ.

— Ἀπὸ τῆς 25ης τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαΐου διατρίβουσα πρὸς μικρὰν ἀναρρωτικὴν ἐφησύχασιν, ἰατρικῇ συστάσει, εἰς τὰ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Χάλκῃ ἰδιαίτερα θερινὰ Αὐτῆς διαμερίσματα ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης κατῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ 11ῃ Ἰουνίου, ὡς ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς 13ης τοῦ μηνὸς ἀρχομένης ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ τῆς περιβολῆς τοῦ ἱεροῦ κλήρου Νόμου, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους, καὶ παρέμεινεν ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις διαμερίσμασιν Αὐτῆς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ. Ληφθείσης δὲ τῇ 22ᾳ τοῦ μηνὸς τῆς περὶ τῆς ἐκ τοῦ Νόμου ἐξαιρέσεως τοῦ σεπτοῦ Προσώπου Αὐτῆς Κυβερνητικῆς ἀδείας, ἀνεχώρησεν Αὕτη μετὰ διήμερον καὶ αὖθις εἰς Χάλκην πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀναρρώσεως, ἥτις, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, βαίνει ἤδη γοργῷ τῷ ποδὶ ὁλοκληρουμένη πρὸς βαθεῖαν γενικὴν χαράν.

— Ἐκδηλοῦντες τίμιον καὶ πρόφρον ἐνδιαφέρον διηρώτησαν τὰ τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπέβαλον Αὐτῇ τὰ σέβη αὐτῶν ὁ Ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Κ. Σακελλαρόπουλος, ἅμα τῇ ἐξ Ἀγκύρας ἀφίξει αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν Πόλιν, ἐπισκεφθεὶς αὐτοπροσώπως τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ ὁ Ἐξοχώτατος Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Τριανταφυλλίδης, ἐπισκεφθεὶς Αὐτὴν ἐν Χάλκῃ, ὡς ὁμοίως καὶ ὁ Ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Πολωνίας καὶ ὁ κ. Ἐπιτετραμμένος αὐτῆς διὰ τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου κ. Τ. Παπαζιάν, ἐπισκεφθέντος πρὸς τοῦτο τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ὁ ἐνταῦθα Ἐπιτετραμμένος τῆς Οὐγγαρίας κ. Οὐλάϊν διὰ γράμματος, ἐξ ὀνόματος καὶ τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρεσβευτοῦ τῆς Οὐγγαρίας.

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐκτὸς τῆς συνεδρίας τῆς 22 παρόντος μηνός, ἧς προήδρευσεν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, αἱ λοιπαὶ συνοδικαὶ συνεδρίαι τοῦ μηνὸς συνεκροτήθησαν, ἀδείᾳ καὶ προτροπῇ Αὐτῆς, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ α΄ τῇ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡρακλείας Βενιαμίν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ

— Κατὰ τὰ προηγγελμένα, τῇ 11 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου συνῆλθεν ἐν Σορτάβαλα ἡ τακτικὴ Σύνοδος τῆς Αὐτονόμου Ἐκκλησίας Φιλλανδίας πρὸς ἣν ἐγκαίρως ἡ Ἐκκλησία εἶχε διὰ γράμματος διαβιβάσῃ θερμὴν πρόσρησιν καὶ εὐχήν. Ἡ Σύνοδος ἅμα τῇ συγκλήσει αὐτῆς, ἀπηύθυνε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Παναγιωτάτῳ Φωτίῳ, Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ

Σορτάβαλα, 12/6/935.

Φανάριον-Σταμπούλ

Χθὲς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Φιλλανδίας τετάρτη τακτὴ Σύνοδος μετὰ μεγάλης χαρᾶς λαβοῦσα τὴν ἱερὰν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρόσρησιν καὶ ἐγκαρδίους τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εὐχὰς ἐκφράζει Ὑμῖν εὐπειθῆ εὐχαριστίαν καὶ ἀσπασμὸν καὶ παρακαλεῖ ἱερὰς Ὑμετέρας εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν αὐτῆς ἐργασιῶν.

Ἀρχιεπίσκοπος Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας
Γερμανός.

Εἰς ἀπάντησιν ἐστάλη πρὸς τὴν συνεδριάζουσαν Σύνοδον τὸ ἀκόλουθον σεπτὸν Πατριαρχικὸν τηλεγράφημα:

Ἀρχιεπίσκοπον Γερμανὸν

Σορτάβαλα.

Ἐγκαρδίως καὶ αὖθις συγχαίροντες εὐλογοῦμεν ἱερὰν συνάθροισιν εὐχόμενοι πλουσίαν καρποφορίαν ἐργασιῶν αὐτῆς.

13/6/935. Πατριάρχης ***Φώτιος.***

— Ἀπὸ μέρους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπεβλήθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀποφάσει τῆς τακτικῆς Συνόδου τοῦ 1930 δημοσιευθεῖσα ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐκκλησίας Φιλλανδίας τῶν ἐτῶν 1930-1933.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγε τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας Δωρόθεος. Τῇ Α. Σεβασμιότητι διεβιβάσθησαν καταλλήλως αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, οἰκουρούσης ἐν Χάλκῃ.

— Ὁμοίως κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑώρτασαν τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ρόδου Ἀπόστολος καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου Ἀπόστολος. Ταῖς Α. Α. Σεβασμιότησι διὰ γραμμάτων διεβιβάσθησαν αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

— Παρεσχέθη τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης Γενναδίῳ ζητη-

θεῖσα κανονικὴ ἄδεια μεταβάσεως τῆς Α. Σεβασμιότητος εἰς Ἅγιον Ὄρος καὶ διαμονῆς αὐτόθι ἐπὶ μῆνα.

— Παρεσχέθη ὁμοίως τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Φθιώτιδος Ἀμβροσίῳ, μεταβαίνοντι εἰς Ρώμην πρὸς τέλεσιν γάμου ὀρθοδόξων αὐτόθι, ἡ σχετικὴ ἄδεια τῆς Ἐκκλησίας.

ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΕΙΟΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

— Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος συνεκτελεστοῦ τοῦ Λαμπαδαριδείου Κληροδοτήματος ἀειμνήστου Ἰατροῦ Μ. Φακατσέλη, συνεκτελεστὴς τοῦ Κληροδοτήματος διωρίσθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος ὁ ἐξοχώτατος Ἰατρὸς κ. Ν. Φερμάνογλου.

— Τὸ Συμβούλιον τῶν ἐκτελεστῶν τοῦ Κληροδοτήματος κατὰ παρόντα τὸν μῆνα προῆλθεν εἰς τὴν διανομὴν δευτέρας δόσεως ὑπὲρ τῶν ὁμογενῶν ἐνταῦθα Σχολῶν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

— Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐγκρίσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς ἅπαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναγνωσθεῖσαν ἐπ' Ἐκκλησίας τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ὁρίζουσαν ὅπως πάντες οἱ χριστιανοὶ καθηκόντως μετάσχωσι τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἀεροπλοΐας, Κυβερνητικῇ προτροπῇ, ἐν ἁπάσῃ τῇ Τουρκικῇ Χώρᾳ διενεργουμένου προαιρετικοῦ ἐράνου.

— Τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πατέρων, 9ῃ Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἐτελέσθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τὸ πάνδημον ἐτήσιον Ἀρχιερατικὸν Μνημόσυνον ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Νεκροταφείῳ Ἐγρηκαποῦ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ νῦν εὐσεβῶς κεκοιμημένων. Τῆς ἐπιμνημοσύνου λειτουργίας προέστη ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐν λόγῳ Νεκροταφείου Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος, τὸν ἐπιμνημόσυνον δὲ ἐξεφώνησεν ὁ Δευτερεύων Μάξιμος.

— Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διοίκησιν παρακολουθῶν καὶ διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς αὐτῆς ἐπισκεφθείς, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ἐκκλησιαστικῶν κοινοτικῶν παραγόντων διηυθέτησε διάφορα ἐκκλησιαστικὰ κοινοτικὰ ζητήματα.

— Ἐπὶ τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ περὶ μεταβολῆς τῆς κληρικῆς περιβολῆς ἐκτὸς τῶν εὐκτηρίων οἴκων Νόμου ἀπὸ τῆς 13ης Ἰουνίου ἐν. ἔτ., ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἐφωδίασεν ἅπαντα τὸν Ἱ. κλῆρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διὰ δελτίων τῆς κληρικῆς ἑκάστου ἰδιότητος, φερόντων καὶ τὴν εἰκόνα ἑκάστου κληρικοῦ ἐν ἀστικῇ περιβολῇ.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

— Ὁ ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ὡς ὑπότροφος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποφοιτήσας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου, ἀπὸ ἔτους δὲ Βιβλιοφύλαξ τοῦ Πατριαρχείου τελῶν Γεώργιος Ἀναστασιάδης, κατόπιν ὑποβληθείσης καὶ ἐγκριθείσης συνοδικῶς αἰτήσεως αὐτοῦ, ἐχειροτονήθη εἰς

διάκονον. Ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐγένετο ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡρακλείας Βενιαμὶν τὴν Κυριακὴν τῶν Ἁγίων Πάντων, 23 παρόντος μηνός.

— Ληφθείσης σχετικῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ γράμματος τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολ. Σχολῆς Χάλκης, ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον ὁ ἐκ τῶν τελειοδιδάκτων τῆς Σχολῆς τοῦ προσεχοῦς ἔτους Μιχαὴλ Ἰσιδωρίδης. Ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐτελέσθη τῇ 2ᾳ Ἰουνίου ἐν τῷ Ναϊδίῳ τῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μιλήτου Αἰμιλιανοῦ. Ὁ νεοχειροτόνητος ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὠνομάσθη Ἰωακείμ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΥΛΗ

Ὁ ὡς ἄνω χειροτονηθεὶς αἰδεσιμολογιώτατος διάκονος Γεώργιος Ἀναστασιάδης διωρίσθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος Διάκονος τῆς Σειρᾶς, τηρῶν παραλλήλως τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρότερα καθήκοντα αὐτοῦ.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς Κοινότητος Μουχλίου διωρίσθη ὁ πρεσβύτερος Βασίλειος Γρίβας, τοῦ δὲ Ἱ. Σταυροπηγιακοῦ Ἁγιάσματος Βεφᾶ ὁ πρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Χατζόπουλος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Τὸ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ ἄρθρον περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνέταξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος.

Ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βερολίνου κ. **Siegmund Schultze**, λαβὼν τὴν σχετικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Α. Σεβεσμιότητος, μετέφρασε τὸ ἄρθρον εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἐδημοσίευσε τοῦτο διὰ τοῦ περιοδικοῦ «**Ecclesia**».

ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Τῇ 7ῃ Ἰουνίου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Ἀγαθάγγελος. Τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐθημερὸν διὰ τηλεγραφήματος ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κρήτης Τιμόθεος. Ἀνακοινωθέντος τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἐν συνοδικῇ συνεδρίᾳ, εἰς ἀπάντησιν διεβιβάσθη τῷ Σεβ. Μ/τῃ Κρήτης τὸ κάτωθι τηλεγράφημα:

« ***Μητροπολίτην Τιμόθεον***

Ἡράκλειον - Κρήτην.

Λύπη βαθείᾳ ἐπληροφορήθημεν τελευτὴν ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Κυδωνίας Ἀγαθαγγέλου. Κύριος ἀναπαύσαι μακαρίαν αὐτοῦ ψυχήν.

14/6/935 Πατριάρχης ***Φώτιος*** ».

Ὁ ἀείμνηστος Ἐπίσκοπος Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Ἀγαθάγγελος (κατὰ κόσμον Ἀθανάσιος Νινολάκις) ἐγεννήθη ἐν Χανίοις τῷ 1874. Φοιτήσας ἐπὶ τριετίαν ἐν τῷ ἐν Ἁγίᾳ Τριάδι τῆς Κρήτης Ἱεροδιδασκαλείῳ ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1902. Ἐπανακάμψας μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτοῦ εἰς Κρήτην, διωρίσθη Καθηγητὴς τῶν Θρησκευτικῶν ἐν τῷ ἐν Χανίοις Γυμνασίῳ, προσελήφθη δὲ συγχρόνως καὶ ἰδιαίτερος ἱερεὺς τοῦ Ὑπάτου Ἁρμοστοῦ Κρήτης. Ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης τῆς ζωῆς αὐτοῦ συνέγραψε καὶ ἐξέδωκε καὶ διαφόρους ἐπιστημονικὰς πραγματείας. Κατὰ Μάϊον τοῦ 1912 ἐξελέγη παμψηφεὶ ὑπὸ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Κρήτης εἰς Ἐπίσκοπον Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, ἐν ᾗ καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, διοικήσας τὴν ἐμπεπιστευμένην αὐτῷ Ἐπισκοπὴν μετὰ θερμοῦ ζήλου, εἰλικρινῶς δὲ ἀγαπήσας τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ ἀγαπηθεὶς παρ᾽ αὐτοῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Ἀγαθαγγέλου εἴη ἡ μνήμη αἰωνία.